

DIRVA

PERMAINOS KREMLIUJE

IŠ PASKUTINIO KOMPARTIJOS CK POSEDŽIO AISKĖJA, KAD SOVIETŲ SĄJUNGĄ ŠIUO METU VALDO BŪRYS "APARAIKŲ", KURIE IKI ŠIOL PASIZYMEJO PATAIKAVIMU UŽ SAVE GALINGESNIEMS. — KOL IŠ JŲ TARPO NEPRASIVERŽ Į PRIEKĮ VIENAS SUMANĖS. NEGALIMA TIKĖTIS JOKIŲ TOLIAU SIEKIANČIŲ PERMAINŲ.

Vytautas Meškauskas

Kaip ir reikėjo tikėtis, permainos Kremliuje nepasibaigė vien Chruščiovo ir jo žento Adžubėjaus išmetimu. Praeitą antadienį, lapkričio 17 d. kompartijos Centro Komitetas, kurį sudaro 175 nariai ir 155 kandidatai, išrinko du naujus CK prezidiumo (buv. politbiuro) narius: Aleksandrą Šešepiną ir Petrą Šešepiną. Kartu buvo panaikintas partijos sekretoriato padalinimas į pramonės ir žemės ūkio sektorius, Žemės ūkio sektoriaus vadovas, Chruščiovo patikėtinis Polakovas, buvo pašalintas iš sekretoriato. Faktas, kad tą pačią dieną padaryti pasitūlė prezidiumo narys Podgornis rodo jo pakilimą sovietinėje hierarchijoje.

Iki lapkričio 17 d. 5 prezidiumo nariai buvo laikomi lyg aukštesniais už kitus, būtent Brežnevas, Kosyginas, Mikojanas, Suslovas ir Podgornis. Dabar tą skaičių papildė Šešepinas, kuris, atrodo, ir anksčiau turėjo raktinę poziciją, būtent, jam priklausė valstybės vidaus saugumo reikalų priežiūra. Savaime aišku, kad be jo talkininkavimo negalėjo būti nuverstas ir Chruščiovas.

1918 metais raštinės tarnautojo Šelmoje Voroneže gimęs Šešepinas yra tipingas sovietinis pareigūnas — "aparačikas", iš kurio reikalaujama aklo atsidavimo partijos disciplinai, 1940 metais įstojęs į partijos eiles, Šešepinas greitai padarė karjerą komsomolo vadovybėje, 1952–58 metais jis vadovavo tai organizacijai ir pagal Chruščiovo įsakymą pasiuntė per 300,000 "savanorių" jaunuolių į Kazachstaną plėsti naujų dirvų. (Ta visa akcija tačiau nedavė laukiamų rezultatų). 1958–1962 metais Šešepinas vadovavo saugumo policijai, o nuo 1962 metų vadovavo specialiam partijos — Valstybės Kontrolės Komitetui. Šia proga įdomu pastebėti, kad New York Times aprašydamas Šešepiną pažymėjo, kad sovietų saugumo organai atlieka amerikoniškų institucijų FBI ir CIA funkcijas bei eina kitas pareigas, kurios neatliekamos Amerikoje (as well as some that are unperformed in America). Tai parodo, kaip mūkiamai to laikraščio skaitytojai. Faktiniai, sovietinis saugumas neturi nieko panašaus nei Amerikoje nei kituose Vakarų kraštuose. Jo pareigūnai gali sunaikinti kiekvieną Sovietų Sąjungos gyventoją, neduodami dėl to niekam atskaitomybės.

Šešepino išrinkimas į prezidiumą, o kartu gandai, kad už-

sienio reikalų ministeris A. Gromyko bus pakeltas į ministerio pirmininko pavaduotojus, aiškiai rodo, kad Sovietų Sąjungoje įsigali partijos išauginti pareigūnai, kurie iki šiol pasižymėjo tik aklu savo viršininkų įsakymų pildymu. Ar iš tokių žmonių galima tikėtis platesnio užsimojimo re-

formų, kurios pagerintų sovietinio piliečio būklę? Vilties nedaug.

Viena aišku, kad praprātę akiai kam nors pataikauti pareigūnai neilgai galės priešintis be jokio nors visagalinčio partinio viešpaties įsigalėjimo. Todėl visi komunistinės sistemos žinovai teigia, kad netrukus vienas ar kitas iš "lygiųjų" turės išsiplėsti į priekį ir "pavergti" kitus. Taip buvo per visus 47 sovietinio režimo gyvenimo metus.

Iki to laiko — iki vieno iš dabartinių vadų užgriebs sau absoliutinę valdžią, negalima laukti ir didesnių paktimų Sovietų Sąjungos užsienio politikoje, nebent prie jų privestų kokio šiuo metu dar nenumatyti įvykiai.

BREŽNEVAS SKATINA PRIVAČIŲ ŽEMĖS SKLYPELIŲ APDIRBIMĄ

Spalio revoliucijos sukakties iškilmės Maskvoje atnešė keletą staigmenų. Žymiausi jų — Brežnevo pranešimas, kad sustabdomi puolimai kolchozininkų ir sovechozininkų privatiems žemės sklypeliams. Negana to — buvo net pažadėta ateityje skatinti šių sklypelių apdirbimą, kad suteikti valstybei daugiau daržovių, mėsos ir pieno.

Toks staigus posūkis sovietų ekonominėje politikoje padarytas ne be priežasties. O tų priežasčių galima surasti net dvi. Pirmą — tai viešas prisipažinimas, kad esama kolchozų sistemoje nepajėgia pakankamai aprūpinti rinką, užtat reikia griebtis pirmą susiaurinto ir pasmerkto privataus sektoriaus pagalbos. Antra — tai gali būti pirmutinis ženklas platesniems pertvarkymams šioje srityje. Kaip tai bebūtų, šis netikėtas puolimų sustabdymas ir pagalbos pažadai privačių sklypelių racionaliam išnaudojimui gali turėti plačių pasekų. Praplečiant kolchozininkų teises, suteikta galimybė vienos šeimos ribose apjungti didesnę žemės sklypą, nei iki šiol, o taip pat užlaikyti didesnę skaičių naminių gyvulių.

Brežnevo pasakymoje kalboje išreikšti šie nurodymai: privati sklypai iki šiol buvo nepateisinamu būdu varžomi, užtat dabar šie suvaržymai panaikiniami. Negalima ignoruoti galimybių, kurias atskleidžia šie sklypai kolchozininkų in-

ciatyvos kėlime ir suteikime platesnių teisių kolchozams bei sovechozams savarankiškai planuoti ir organizuoti savo darbą.

Tą pačią dieną Ukrainos spaudoje buvo paskelbti dekretai atnaujiną privačių sklypų teises, galiojusios iki 1956 m. ir ragina ukvedžius aprūpinti kolchozininkus pašaru ir ganyklomis, reikalingomis privačių naminių gyvulių išlaikymui. Laikyti gyvulius leidžiama net tiems, kurie gyvena miestuose ir kolchozuose jau nebedirba.

Rinkos aprūpinimas daržovėmis, pienu ir mėsa iš šio privataus sektoriaus buvo pasiekęs 40-60 nuos. Tai sumažėjo, kai buvo pradėta pulsti sklypelius, sumažinant jų plotą tiems, kurie nedirba viešame ūkyje, nebeduodant privačiai laikomiems gyvuliams nei ganyklų, nei pašaro žiemai, kartu skatinant grasinimus, kurie vedė į organizuotą atsisakymą nuo šių sklypelių.

Tačiau ir grasinimai nieko nepadėjo. Daugėjo skundai kaimynų tarpe dėl statutų peržengimo ir įvairių machinacijų, kurios priauko kaip lavina. Vyrai ir žmonos fiktyviai persiskirdavo, kad tik kiekvienas galėtų naudotis didesniu sklypeliu. Sklypelius turėti siekė ir tie, kurie tiesioginiai žemės ūkio darbe visai nedalyvaudavo. Dalykas paprastas — be šių sklypelių ir jų derliaus nei vienas negalėdavo išmisti. Tą, paga-

Korpi Neo-Lithuania Chicago skyriaus naujoji valdyba. Sėdi iš kairės: Elvira Kavaliūnaitė, Daiva Rukaitė. Stovi: Algis Ignatonis, Juozas Žemaitis ir Algis Modestavičius. V.A. Račkausko nuotrauka

LENKIJOS MAŽEJA DĖMESYS RYTŲ ŽEMĖMS

V. ALSEIKA

Emigracinėje lenkų spaudoje pasirodė balsai, pasisakę už reikalingą lenkų išsivijimo vadovams dažniau ir ryžtingiau kelti Lenkijos rytinių žemių grąžinimo klausimą. Štai pažvelkime į "Dziennik Polski" ir "Dziennik Żołnierza" spalio 31 d. šeštadienio laidą (Nr. 44). Paskelbtas Stefan Mękarskio vedamasis straipsnis "Rytinių žemių klausimas", iliustruotas Lvovo ir Vilniaus (šv. Jono bažnyčios bokšto) nuotraukomis. Tai griežtas lenkų balsas ir jį tenka įsidėmėti.

Jis įdomus įvairiais požiūriais. Pirmoje eilėje keliama jaunosios lenkų kartos išsivijimo pasisakymas jai skiriamose spaudoje ("Kontury", keturi straipsniai ir ypač rugpjūčio m. 5 ir 19 d. pasirodęs str. "Apie vakarus ir rytus"). Londoniškis dienraštis — jį skaito ir nemaža lietuvių, ypač Londone, kai kas ir Vokietijoje — susižavėjęs jaunimo laikysena, nes jis reikalauja rytinių Lenkijos (taigi, Vilniaus su visu jo kraštu) sienų klausimą įrašyti į šio meto lenkų emigrantų politiką.

Svarbiausias lenkų išsivijimo rūpestis esąs tai, kad šis klausimas virtęs sentimentaliumi anachronizmu. Pasak Londono dienraščio, lenkų viešojoje nuomonėje ir pačioje lenkų politikoje šis klausimas tiek nusmukęs, kad jis kartais aptariamas su dideliu santūrumu, net gėdos jausmais. Tai esančios blogos nuotaikos. Geresnėmis bus negalinti būti gomulkinėje Lenkijoje, kurioje ne tik komunistai supurtija, bet ir lenkiškieji režiminiai katalikai jau apspręstus mintimi, kad įtaiso nubrėžtos sienos buvusios logiškos. Kai kurie lenkų katalikai veikė kaip Kisielski, prieš kelis metus buvęs Londone, tada prasiitaręs, kad siekia atgauti rytines žemes gali būti palyginti su ambicijomis užimti Madagaskaro salą... Lenkai išsivijai dabar ir teigia — žitūrkite, kaip vad. liaudies Lenkija priklausančiui nuo sovietų, tų žemių grąžinimo klausimas jai aplamai neegzistuoja.

"Dz. Polski" dienraštyje paskelbto straipsnio autorius iškelia dar trečią būdingą bruožą — jis džiaugiasi, net didžiuliasi, kad politikos vietoje atsiderusi literatūra. Atsiradę daug atsiminimų, romanų, mokslo veikalų ir jie visi liečia Lvoją (apie Vilnių neminima). Toji literatūra pasirodo Lenkijoje.

O koks vaizdas lenkų išsivijimoje? Politikai šiuo klausimu tyli — dejuoja autorius. Kas kita su dabartinės Lenkijos vakarinėmis sienomis — čia visiškai identiškos gomulkinė ir emigracinių lenkų pažitros. Abi pusės reikalauja ne tik palikti, bet ir garantuoti tas Vakarų sienas. Išsivijai tai skelbia savo deklaracijose, notose, beveik kasdien svarsto spaudoje, kalba radijo valandėlėse. O rytų žemės? Šis klausimas esąs pavirtęs daugiau sentimentalios pobūdžio žokiais. Ta pačia proga ir patys lenkai ieško argumentų prieš ir už šio klausimo kėlimą.

Jie bando atremti argumentus, kuriuos sekant tenka daryti skirtumas tarp reikalavimų dėl Lenkijos Vakarų ir Rytų sienų. Pirmia, politinės realybės argumentas — reikalaujant rytinių sienų turėtų būti tinkama tarptautinė konjunkcija. Ji jau juntama kalbant apie vakarinių sienų pripažinimą, tačiau jos nėra, kai keliama rytinių sienų problema.

Kitas argumentas, vadinamas "praktiškai politiniu". Jis buvo iškeltas lenkų veikėjų sukviestoje "apvaliojo stalo" konferencijoje Paryžiuje, praėjusį vasarą. Veikėjai nutarė, kad Vakarinės sienos esančios jau galutiniu sprendimu, o rytinės sienos paliktos laisvo apsisprendimo teisei (plg. "Polska w Europie", Paryžius, nr. 5-6, 1964). Trečiąjį argumentą skeldėję Lenkijos komunistai ir jis pripažįstamas ir laikurių lenkų išsivijai. Juo sekanč, jei lenkai reikalauja 1939 m. rytinių sienų, jie tuo pačiu ypu sudaro grėsmę vakarinėms sienoms. Tas argumentas buvo paskelbtas ir per Varšuvos radiją (spalio 10 d.).

Aišku, S. Mękarski tais argumentais nepatenkintas ir čia pat iškiša visos Lenkijos valstybės (prieškarinės) visumos postulata ir nurodo į 1921 m. Rygos sutartį bei jos nustatytas sienas. Jo nuomone, negalima kalbėti apie laisvą apsisprendimą rytinėse žemėse, kai jos kolonizacijos jamos iš Sovietijos atsiųstais gyventojais. Autorius dar primena ukrainiečių Tautinės Tarybos pirmininko M. Livickij 1963 m. Romoje paskelbtą teigimą, kad "Teritorijos okupavimas dar neraiškia teisiskai valstybės likvidavimo". Esą, nuo 1939 m. jau praslinko 24 metai, o "Lenkijos Rzeczpospolita teisiskai ir toliau egzistuoja".

Taigi matome, kad kellant reikalavimus dėl rytinių žemių lenkai jau ieško tautos net ukrainiečių tarpe. Jie kaltina Gomulkos Lenkiją, kad kaip tik šioji varanti kylį ir siekianti kelti nevilties (Nukelta į 2 psl.)

Kas nauja
Pasaulyje

* KONGO KAIRIŲJŲ sukilėlių "vyriausybė" Stanleyville laikinai atidėjo amerikiečių misijonieriaus Paul Carlson egzekuciją, vedant tolimesnes derybas su JAV atstovais ir kaimyninių valstybių vyriausybėmis tarpininkais. Ape 60 amerikiečių, jų tarpe ir JAV konsulas su keliais tarnautojais, laikomi įkaitais ir nėra abejonės, kad už jų paleidimą sukilėlių vadas Gbenye norės gauti aukštą kainą.

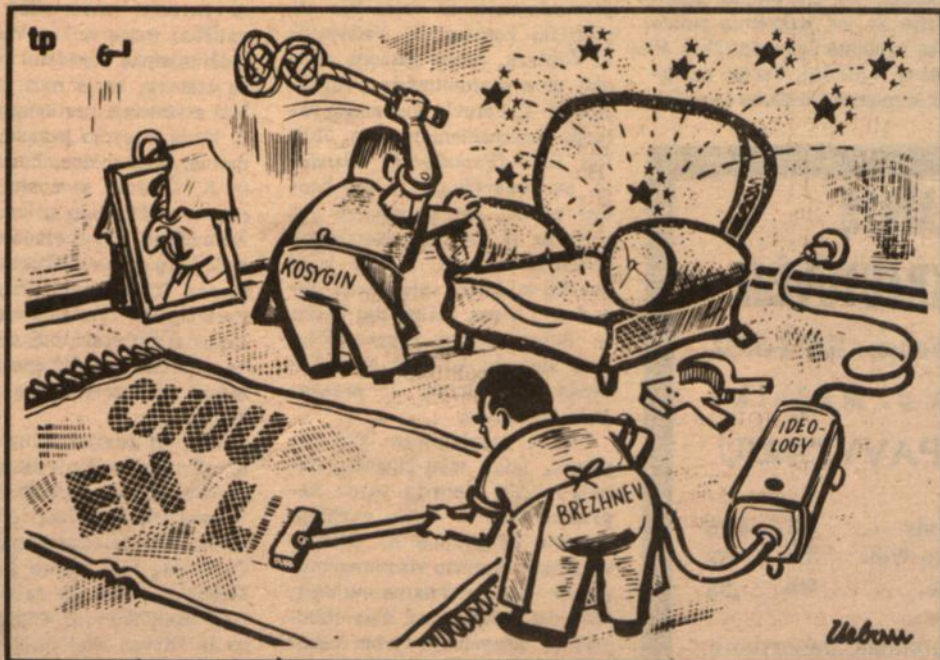
Būdinga, kad savo laiku JTO vardu buvo greitai susidorota su Katanga ir jos premjeru Tšombe, tuo tarpu su kairiųjų, raudonųjų kiniečių remiamu, Stanleyville sukilėlių vadu greičiausia bus vedamos derybos.

* JAV GYNYBOS DEPARTAMENTAS paskelbė uždarysias 95 karines bazines, kurių dalis randasi užsienio valstybėse. Bus uždaromi ir keli karinių laivų statybos dokai. Tuo būdu į metus bus sutaupyta 500 mil. dolerių. 63,000 darbininkų nustoja darbų. Karinės bazės bus perleistos civiliniams reikalingoms, kiek jos tam tinkamos ir reikalingos.

* LENKIJOS auga nepasitenkinimas Gomulka, prikišant jam "asmeniškumo kultą", o labiausia nesugebėjimą išvesti krašto iš vis labiau smunkančios ūkinės prarajos.

* J. EDGAR HOOVER, FBI direktorius išvadino negrąžintą integracijos vadą kun. M.L. King melagiui, jam apkaltinus FBI, kad riaušių metu pietinėse vals-

tijose buvę skiriami pareigūnai pietiečiai, J.E. Hooveris pareiškė spaudai, kad King, iškraipęs faktus, vengs tuo reikalu išsiaiškinti.

Didysis valymas po baliaus...

NUTIESKIME TILTĄ Į PIETŲ AMERIKOS LIETUVIUS

J. ŠATORIUS, Dirvos spec. korespondentas Brazilijoje

Šis straipsnis tėra tik praskrendančio paukščio žvilgsnis į milijoninį miestą, paukščio, kuris vos kelioms dienoms sustoja pailsėti, kad pasimatyti su bendrapilunksniais. Taigi ir aš suku į lietuvišką lizdą, Montevideo miesto dalį vad. Cerro (iš-tark: Sero), kur yra susitelkęs lietuviškas jaunimas ir senimas, kuris dar neužmiršta savo Tėvynės, kurie dar vis puoselėja lietuviškas tradicijas.

Prieš išvykdamas iš Rio gaunu autoritetingo asmens patikinimą, kad Mykolas Svečiulis, vienas iš seniausių lietuvių gyventojų Montevideo, mane gali "apšviesti" apie visų pakraipų Montevideo lietuvių veiklą ir šiek tiek papasakoti apie praeitį. Atvykęs į šį simpatingą miestą, tuoj sumezgurių su M. Svečiuliu.

-- "Aš, kaip ir daugelis lietuvių, atvykome į Urugvajų laimės ieškoti, susikurti geresnį gyvenimą 1927 m. Kiek prisimenu, Lengvenis ir dar vienas lietuvis, kurio ir pavardės neprisimenu, gal būtų pirmieji lietuviai atvykę į Urugvajų netiesiogiai iš Lietuvos, bet iš Argentinos. Jūs kaip specialistus, 1924 m. viena mėsos šaldytuvų b-vė atsiuntė į Montevideo prie mėsos įmonės -- šaldytuvų statybos. Gi stambaus masto lietuvių važinėjimas į Urugvajų prasidėjo apie 1927 m. ir baigėsi 1931 m. Tuo pat metu daug lietuvių vyko ir į Braziliją bei Argentina. Tai buvo lyg kokla mada tais metais išvykti į Lotynų Amerikos kraštus. Man atrodo, kad daugiausia lietuvių į Urugvajų atvyko iš Alytaus, Trakų ir Panevėžio apskrįčių. Sprendžiant iš jų profesinio pasirengimo, galima drąsiai teigti, kad tai daugumoje buvo Lietuvos žemdirbiai, kurių tarpe pasitaikydavo vienas kitas stalius, batsiuvis, siuvėjas ar pan. Pagal apytikrius statistiškus duomenis, į Urugvajų galėję atvykti apie 10,000 lietuvių, tačiau man atrodo, kad arčiau prie tiesos būtų 6,000 skaitlinė.

Nėra abejonės, kad tokiame skaičiui susitelkus vienoje vietoje buvo galvojama apie savų organizacijų steigimą. Jau 1927 m. buvo įsteigta I-jų organizacija, nekomunistinė (apie komunistus platesnis paaiškinimas yra būtinai reikalingas -- Aut.) tai "Lietuvių Kultūros Ekonominė D-ja", kuri gyvuoja dar ir šiandien vardu "Lietuvių Kultūros D-ja". Nors jos steigėjai to ir nenorėjo, bet to meto lietuviai inteligentai, kaip buv. seimo narys Vikonas Pranas, ir kiti padėjo pastangas, kad Kultūros D-ja taptų socialistų organizacija. Mane ir daugelį kitų, nepasidavusių tuometinės v-bos diktatui, išbraukė iš narių tarpo. Išmestais iš D-jos neliko nieko kito, kaip steigti savo organizaciją ir Kaušinis, Dambrasas bei aš čia Urugvajuje įsteigėme Lietuvių Tautininkų S-gą kuri buvo lyg atsvara prieš socialistus bei komunistus. Galia, kad toks skaidymasis turėjo įvykti, turint galvoje, kad išsiskyrimas tik pylė daugiau alyvos ant komunistinio židinio. Bet taip yra buvę ir to fakto mes negalime pakeisti" -- pasakoja M. Svečiulis.

"Nėra abejonės, kad ir Kauną tada pasiekė žinios apie lietuvių susiskaidymą. Manėčiau, kad 1929 m., į Urugvajų ir Argentina buvo atvykęs Kasakaitis, tada buvęs Vidaus Reik. Ministerijos

referentas emigracijoms reikalams. Kokias rekomendacijas jis parvežė į Kauną nežinau, bet po jo apsilankymo 1931 m. į Montevideo atvyko kun. Radžius, kuris greitai ir energingai ėmėsi tvarkyti lietuviškus švietimo ir kultūrinius reikalus. Jamatvykus buvo įsteigta lietuviška mokykla,

kultūrinės organizacijos skraiste. Pradžioje urugvajiečiams vadovavo lietuviai iš Argentinos, B. Aires. Taip 1928 m. Montevideo buvo įsteigta II-jų lietuvių komunistų kuopa. Gi jau 1931 m. Cerro buvo įkurta net II-jų lietuvių komunistų kuopa. Pradžioje Urugvajaus lietuviams

Grupė Montevideo lietuvių prie bažnyčios. Prieky stovi M. Svečiulis, vienas pirmųjų ateivių Urugvajuje.

scenos mėgėjų ratelis, klubas ir t.t. Prisimenu juo pirmasias laikytas senoje katalikų bažnyčioje pamaldas, į kurias žmonės netilpo bažnyčioje ir buvo kupinas šventorių. Tuoju po pamaldų žmonės netilpo klube. Visi vėžėsi pamatyti naują lietuvių kėlėją, kurio visi pasiilgę laukė. Deja, jis, kaip kunigas ir žmogus, nesuprato čia atvykusių žmonių dviasios. Buvo labai griežtas ir tiesiog diktatoriškas. Gi čia buvo atvykę ir taip vad. plečkaitininkai ir Tauragės pučo dalyviai. Gi jie nebuvo per daug šventi! Reikėjo su jais talkstyti. Bet kun. Radžius nepagavo gyvenamojo momento, nors tam turėjo auksinę progą. Kai po 18 mėn. vėl apsilankiau toje pačioje bažnyčioje ir klube, žmonės galima būtų ant pirštų suskaičiuoti...

"Kaip ten bebūtų, bet pradžios mokykla buvo įsteigta ir joje mokėsi apie 80 mergaičių ir berniukų. Pirmieji mokytojai yra buvę Vilkas ir Jarmalavičiūtė, o kiek vėliau prie jų prisijungė ir Kairaitis, buvęs cenzuotas mokytojas ir girininkas. Į mokyklą savo lėšomis teko samdyti ir vieną urugvajietį, jam algą mokėti, kad jis mūsų vaikų pamokyti ispanų kalbos ir krašto istorijos. Visi mokiniai baigė šią mokyklą gavę valdžios išduodamus mokslo pažymėjimus, kurie galiojo stojant į aukštesnes mokyklas. Deja, II-jo pasaulinio karo pradžioje 1939 m. ir su juo sekusi Lietuvos okupacija nutraukė mokyklai teikiamas subsidijas. Pasikutinysis mokyklos vedėjas Savickas iš Klaipėdos krašto ir jo žmona yra buvę paskutiniai mokytojai, kurie net pusmetį be jokio atlyginimo mokė savo klases, kad tik neuatraitų mokslo metų pačiame viduryje, ir išduoti mokiniams mokslo baigimo pažymėjimus.

"Žinia, būčiau neobjektyvus, jeigu nepamintėčiau, kad mes turime ir turėjome stiprią komunistų jėgėlę, kuri bene ir bus pats pirmasis organizuotas lietuvių susibūrimas Urugvajuje. Nors tai ir apgailėtina, bet de-ja taip yra buvę. Kaip jų taktikoje išbandyta taip ir čia komunistai pradėjo savo veiklą po

komunistams vadovavo iš Lietuvos kilęs žydas Sander'is, kuris dar ir šiandien tebegyvena Montevideo. Po kurio laiko lietuvių komunistų kuopos buvo sujungtos į taip vadinamą Lietuvos Centrą, kurio namai buvę nupirkti už Maskvos pinigų 1946-47 m., po to, kai buvo suorganizuotas lietuvių komunistų I-sis p. Amerikoje kongresas.

Pirmieji lietuviai komunistai vadeivos yra buvę: Kirpstukas, Kurkietis, Čypas. KP lietuvių veiklai centralizuoti III-sis Internacionalas buvo atsiuntęs iš Brazilijos garų komunistą Alfonsą Marmą apie 1929-30 m. Kai Marmą A. buvo atšauktas į Braziliją, tai į jo vietą buvo atsiųstas toks vaivuckas Antanas, kuris yra grįžęs į Lietuvą ir dirba taip vad. "Komite- te už Grįžimą į Tėvynę". Išvardinti esą buvę svarbiausi "vadai". Kiek vėliau iškilo Rasi- kas Stasys, dabartinis komunistų laikraščio "Darbas" redaktorius, vos baigęs pradžios mokyklą ir apie rašymą neturįs jokio supratimo. Na, bet pas komunistus gi ne "vyr. redaktoriai" prirašo laikraščius! Dabartinių vadeivų žymesni yra tokie kaip Revuckas, Prelingis, Sadauskas ir kiti. Tai tik tėra iškamšos, nes faktiniai vadovai sėdi Av. de Espanha, Sov. Pasitūtinęs patalpose.

Tuo metu, kai mūsų veikla įgauna daugiau turinio ir pras- mės už Tėvynės išlaisvinimą, komunistai žengia į nesulaikomo prarają: šiuo metu jie turi daugiausia apie 70 nario mokesčius mokančių fanatikų, nors dar vis spaudina apie 500 egzempliorių komunistinio žlamšto "Darbas", -- gana gvyai pasakoja M. Svečiulis.

Man įdomu, kokios esminės priežastys pastūmėjo suklaidintus tautiečius prisidėti prie tėvynės išdavikų - komunistų. Pasikalbėjimo autorius mano, kad tai yra buvę ekonominės. "Prisiminkime 1930-33 metų pasaulinę ūkinę krizę, kuri labai aštriai palietė ir Urugvajų. Gi čia žemės ūkio kraštas. Tada nebuvo tiek daug įmonių, kurios šiandien teikia duoną tūkstantams žmonių. Kai krizė palietė šį kraštą

pirmieji pajusti gavo mūsų naujieji emigrantai. Jie dar nebuvo sustiprėję, giliau įleidę šaknis į ūkinį gyvenimą. Žinia, komunistai, pasinaudodami šia visą pasaulį palietusia rykšte, kaltino ne tik šio krašto vyriausybę, bet ir esančią A. Smetoną Lietuvoje, iš kurios ateiviai privalėjo išvykti. Kaip komunistų yra priimta, buvo žmeižiami kunigai, kaptalistai, Smetona... Tiems kurie kreipdavosi į juos paramos, buvo tokia suteikiama. Na, gandas sklido greit ir žmonės sutuščiais pilvais kryo į ten, iš kur ateidavo MOPR'o pagalba. Tuo būdu žmonės buvo gana lengva suklaidinti, nes tai yra buvę taip vad. cicilikai, plečkaitininkai ir panašaus dvasinio nusistatymo asmenys.

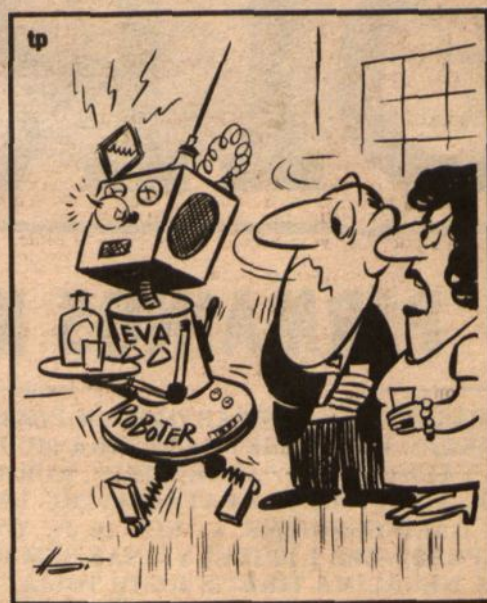
"Kai žmonija iš lėto atsigavo iš ūkinės krizės, taip ir mūsų nukiudėliai pradėjo grįžti į savo tikruosius židinius. Ligi II-jo Pas. karo taip ir liko trys svarbesnės grupės: lietuvių socialistai, tautininkai bei komunistai. Prasidėjus II-jam pasaulio gaisrui pirmosios dvi susijungė į vieną "Lietuvių Kultūros D-ją" į kurią atkuriant 1939 rugsėjo mėn. įstojo 20 narių, gi šiuo metu mes turime apie 130 aktyvių narių, visuomenės veikėjų.

"Keista, bet taip jau yra, kad po II-jo Pas. karo mūsų veikla žymiai palengvėjo. Tie, kurie atsigrėžia nuo komunistų ir nori darbuotis visuomeniškai, ieško kontaktų ir randa juos mūsų draugijoje. Turiu pabrėžti, kad tremtiniai daug prisidėjo prie padėties nušvietimo ne tik Lietuvoje, bet ir kituose komunistų okupuotuose kraštuose. Jų laišškai atvėrė akis ne vienam kitaip žiūrėjusiam į Sov. Rusiją. Jie suprato, kad Sov. S-ga nėra joks laisvės lopšys, bet atvirkščiai, vergų darbo ir koncentracijos stovykla. Daugeliui suklaidintų neteko nuvykti į Lietuvą 1956 m., kad savo akimis pamatytų, ausimis išgirstų tą didįjį melą, kurio pagalba sovietai mulkina jų siekių nesuprantančius žmones.

"Nors po II Pas. karo į Urugvajų teatvyko tik keliolika šeimų, kaip Mačanskai su dviem sūnumis, Stanaičiai su dukra, tačiau jie daug prisidėjo prie visuomeninio gyvenimo išjudinimo. Šiandien Mačanskas Gvydas vadovauja mūsų d-jai, gi Stanevičienė gyvai prisideda prie "Gintaro" tautinių šokių grupės ruošimo. Ne užmirškite, kad mes čia turime ir lietuvių katalikų chorą "Aidą", kuriam pasižventusiai vadovauja Vyta. Dorelis".

Man įdomu, ar labai skaitlingai Urugvajaus lietuvių galės dalyvauti III-jame Pietų Amerikos lietuvių kongrese, kuris įvyks S. Paulyje. Brazilijoje 1965 metais. Taip pat įdomu žinoti kokie atgarsiai yra buvę po II-jo tokio pat kongreso suruoštojo 1963 vasarį.

"Šie reikalai yra man visada buvę arti prie širdies ir esu daug prisidėjęs prie II-jo Kongreso surengimo Montevideo. Pasiskelbimas buvo netikėtas, turint galvoje mūsų tautiečių gana didelį priklausomumą nuo darbovietės... Tačiau visi aukšto klek galėjo ir iš šio kongreso ne tik neturėjome nuostolių, bet keletą šimtų pezy nusiumtėme Vasario 16 d. gimnazijai į Vokietiją. Reikia neužmiršti, kad sovietiniai agentai - komunistai labai niek- šiškai reagavo į šio kongreso sušaukimą. Jie skelbė, kad šį kongresą rengia žudikai, fašistai. Prieš posėdžių salę jie drįso iškabinti svastikomis išpaistytą plakatą... Gi čia pilnutė demokratija ir jos laisvėmis puikiai moka naudotis komunistiškos diktatūros šalininkai. Tačiau nežin- rint komunistų keliamo triukšmo

-- Nustok žiūrėti į moteris!..

Lenkijoje mažėja dėmesys...

(Atkelta iš 1 ps.)

nuotalkas lenkų išeiviuose. Dar džiaugiamasi ir JAV lenkų nutarimais, kurie praėjusių metų

ir gatvių išpuošimo įvairiais antikongresiniais šūkiais, vietinė spauda mus labai plačiai ir palankiai paminėjo. Lygiai ir radijas bei televizijos stotys... Tai buvo ne pirmasis ir ne paskutinis lietuvių viešas pasirodymas plačiame maštabe Urugvajuje.

Štai 1965 m. mes ruošiamės gausiai dalyvauti S. Paulyje III-čiame pietų Amerikos Lietuvių Kongrese. Šis Kongresas turi pademonstruoti mūsų susiklausimą ir vienybę kovoje už Lietuvos išlaisvinimą. Būty labai gerai, kad galėtų ten dalyvauti ne tik šokėjai, bet ir choras. Bet... Kaip ir anksčiau, taip ir dabar dainininkai susirįšę su žmonėmis ir negali išvykti iš darbovietių ilgesniams laikui, be didesnės nuostolių. Mes jau buvome begalvojai, kad mūsų turtingesnis brolis JAV padėtų mums aukomis, kaip kad yra sekmingai suruošę lietuvių krepšininkų iškilą į Australiją. Čia nei dalelės jų išlaidų nereiktų... Būty gera, kad susidarytų kokia grupė JAV lietuvių, kurie mus bent dalinai finansuotų. Būty gerai, kad tikrai visas choras galėtų išvykti. Mes galvojame, kad vyresnysis brolis privalėtų padėti ne taip išsiginčijam. Tai būtų atlikta Lietuvos vaikų susibūrimo labui... Būty toks malonus ir paskleiskite šiais mintis Dirvos skaitytojų tarpe! Gal šis sėkla kris į derlingą žemę. Tuo būdu Jūs padėsite nutiesti tiltą tarp šiaurės ir pietų Amerikos lietuvių, nes mes gi visi esame tos pačios tautos stūdis ir dukros" -- su rūpesčiu apie savo vienminčių sumanymus pasakoja mano bendrakalbis.

Į mano pasiteiravimą, kas yra daroma per radiją ir spaudoje, kad garsinti Lietuvos pavergimą urugvajiečių tarpe, M. Svečiulis paaiškina, kad lietuviai turi net ketverias savaitines radijo programas, per kurias yra kalbama ir lietuviškai ir ispaniškai. Šios programos yra: 1. Lietuvių Katalikų (Tėvų Jėzuitų vada) Radio Feminina 30 min. sekmadieniais nuo 12:30 ligi 13:00 val. 2. "Lithuania en Urugway" 30 min. nuo 20:00 -- 20:30 ispaniškai vadovaujama J. Vastakio. 3. "Voz de Liberdade" ispaniškai "Laisvės Balsas", pirmadieniais 15 min. Čia tik politiški komentarai. Vadovauja K. Čibiras, mūsų spaudos attachė prie pasiuntinybės Urugvajuje ir 4. lietuvių komunistų vanda sekmadieniais nuo 11:00 ligi 11:30 (Pastaba: ši valandėlė su lietuviškumu nieko bendro neturi, net ir muzika yra grojama iš katalikų repertuaro). "Pirmosios trys vaidina labai svarbu vaidmenį sujungdami lietuvių į vieną klausytojų šeimą ir informuodami urugvajiečius apie lietuvių kovą už savo Tėvynės išlaisvinimą" -- pasakoja M. Svečiulis.

"Mano pasakojimas būtų nepilnas, jeigu visų žinančių tikrąją padėtį lietuvių vardu neprisimintčiau ir mūsų garbingo atstovo Urugvajuje A. Grišono vaidmens lietuvių visuomeninėje ir diplomatinėje veikime. Man net atrodo, kad mes lietuvių p. Amerikoje turbūt nebūsim turėję tokio objektyvaus ir visa kuo besidominčio diplomato, kuriam yra brangus kiek-

rugsėjo m. buvo priimti Chicagoje. Vis dėlto visumoje lenkų dienraščio balsas būdingas -- jie kreipia dėmesį į jaunimo "įspėjimą" ir pripažįsta, kad lenkų ligšiol vis atakliai keltamas reikalavimas sugrąžinti Vilnių su Lvovu su visomis rytinėmis žemėmis nesąs aktyviai įtraukiamas į lenkų emigracijos vadovų "realiuosius veiksmus". Dėl to ir stebime tam tikro aliarmo balsus.

Skaitytojams turėtų būti įdomu, kad Vak. Vokietijoje prasi- dėjo nauja kacetinių žudikų byla. Šį kartą ji liečia masinius žudymus ir kitus, SS vyrų rankomis vykdytus žiaurumus, netoli Dan- cigo buvusiam Stutthofio kacetė. Naujoji byla prasidėjo lapkričio 9 d. Tuebingene. Kaltinamųjų suole sėdi žudynių ir kitų veiksmų kaltininkai, trys buvę SS vyrai: buvęs SS-Hauptscharfuehrers, 67 m. amž. vedęs stalius Otto Haupt. Kiti du kaltinamieji: buvęs sanitaras ir dezinfektorius, taip pat SS pareigūnas, dabar 54 m. amž. darbininkas Otto Karl Knott ir buvęs vad. politinio skyriaus viršininko kacetė pavaduotojas, dabar 56 m. amž. tekstilės pirklys Bernhard Luedtke. Kaltinamąją medžiagą sudaro 12 tomy parodymų ir kt. ir trys hebraiškių protokolų tomiai. Byla užtruks apie penkis savaites. Pakviesta 35 liudininkai, jų dalis iš Izraelio, Švedijos ir Kanados.

Stutthofio koncentracijos stovykla -- pažįstama ir lietuviams. Dalis joje buvusį dabar gyvena JAV-se ir kituose kraštuose. Kaltinamasis Haupt buvo laikomas didžiojo kacetė sadistu. Jis drauge su kitais dviem kaltinamaisiais pasižymėjo žiaurumu su stovyklos atgabentomis Vengrijos žydėmis ir su iš Pabaltijų valstybių atvežtais žydais. Haupt atlikdavo mirtinas benzino injekcijas. Jie dar kaltinami žiauriai elgęsi ir su lenkų kalnais bei sovietų belaisviais.

Lietuviams Stutthofas bus il- gai atmintinas. Iš viso šiam kacetė lietuvių buvo apie 1200. Žuvo ar dingo -- 1100. Tik iki 1944 m. ten buvo išžudyta apie 400 lietuvių.

vienas lietuvis ar turtingas ar vargšas, kuris niekada neatsisako paremti materialiai ir morališkai mūsų veiklą. Mes tikrai didžiujamės turėdami tokį puikų atstovą, kuris mus taip puikiai atstovauja per urugvajiečius ir kitus laisvojo pasaulio diplomatus. Nėra jokios abejonės, kad ir K. Čibiras savo veiklos baruose verčia vagą po vagos, kad lietuviškos bylos klausimas visada būtų gyvas plačiuose visuomenės ir tuo pačiu Urugvajaus vyriausybės sluoksniuose. Visi lietuvių patriotai didžiujasi savo diplomatais Urugvajuje" -- baigia savo pasakojimą M. Svečiulis.

Visą šį pasikalbėjimą pavyko užrašyti kalbančioje juostoje, kuri liks ateityje rašiniams apie Urugvajaus lietuvių. Moderni šaka technika leido pasinaudoti kun. Zaremba, SJ, vietos parapijos klebonas, o jam čia talkininkavo kun. Daukinčius, SJ, kuriems manau, kad lietuvių nuoširdi padėka už mums parodytą prie- lankumą ir duosumą paruošiant šią medžiagą.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Imp. 5-Star FRENCH COGNAC 5th 5.75
2. HENRY McKENNA Kentucky Bourbon... 5th 4.98
3. GLENMORE VODKA 5th 2.98
4. Imp. French NAPOLEON Brandy..... 5th 3.35

5. COINTREAU Liqueur and Brandy 5th 4.75
6. LIEBFRAUMLICH Imp. German Wine .. 5th .98
7. BORDEAUX Imp. French Wine 5th .98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO, 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiurberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išsina: pirma-
dieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiurberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mielėlis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

NEI TAIP, NEI NE...

Dar gerokai prieš rinkimų pabaigą Detroito sudarytas Pabaltiečių komitetas buvo išsiuntęs rašius abiem kandidatams (prezidentus, prašant aiškiai ir konkrečiai pasakyti savo pažiūras dėl Pabaltijo valstybių padėties ir tolimesnės politikos jų atžvilgiu.

Šiuo momentu nežinome, ar tas komitetas gavo ar negavo atsakymus iš abiejų kandidatų, bet jų nusistatymas ir taip gana aiškus, sprendžiant iš pareiškimų ir pasisakymų rinkiminės kampanijos metu. Tų laiškų nuorašai buvo išsiunteni ir kai kuriems Kongreso bei Senato atstovams. Vienas kongresmanas, matyt, nestiprus užsienio politikoje, nutarė geriau padarysias laišką persiuntus Valstybės Departamentui. O toji įstaiga, vis laikydamosi diplomatinio protokolo, laiškus atsako. Atsakė ir į detroitiečių užklausimą. Atsakyme pabrėžiama, kad "atsargiai formuluota" JAV politika Pabaltijo valstybių atžvilgiu. Valstybės departamento manymu, suteikianti daugiausia naudos (kovoje su sovietiniu imperializmu), nei griežtas nusistatymas, kad ir Pabaltijo klausimo išskėlimo JTO atveju. Girdi, JAV nusistatymą Pabaltijo klausimu negalima formuluoti "aiškiai" "taip ar ne" atsakymus, tačiau ikišiolinis nepripažinimas Pabaltijo valstybių inkorporavimo lieka galioje ir tų valstybių pasiuntinybės veikia kaip veikusios. Dėl specialios komisijos pavergtiems kraštais Kongrese steigimo Valstybės Departamentas taip pat yra neigiamai nusiteikęs, nes, pvz., Pabaltijo problema priklausanči Valst. Departamento jurisdikcijai. Tačiau pripažįstama, kad komisijų steigimas yra Kongreso kompetencija. Savo laišką Valst. Departamento pareigūnas (R.E. Lee) baigia užtikrinimu, kad pasirašytoji konsularinė sutartis su Sov. S-ga nereiškianti Pabaltijo valstybių inkorporacijos pripažinimo, o tik suteikianti didesnę apsaugą JAV piliečiams keliaujant po Sov. Sąjungą...

Taigi, gal kas ir džiaugsis, kad, šita va, Valstybės Departamentas ir vėl užtikrina ir kartojo Pabaltijo valstybių inkorporacijos nepripažinimą. Tačiau užsienio politikoje, nesugebant ar atsisakant į iškeltus konkrečius klausimus atsakyti taip ar ne, yra ne kas kita, kaip diplomatinis išsiskūnijimas. Žodžiu, tuo klausimu nei pirmyn, nei atgal, kol atgal varu niekas nevaro. Tik jau jokių būdu ir jokio žingsnio pirmyn. Tai būtų nusikaltimas "atsargiai formuluojamai" politikai.

Niekam nepaslapstis, kad šio meto Valstybės Departamento politika vadovaujasi dar prezidento Kennedžio laikais liberalinių jo patarėjų sudarytu planu, t.v. "evoliucijos programa", kuri remiasi viltimis, kad taiklia koegzistencija, bendradarbiavimu, ryšių plėtimu su Sov. Sąjunga ir jos okupuotais kraštais bus atsiekta tokia Vakarų įtaka, kuri ilgainiui privers Kremliaus valdovus taikyti vis liberališkesnį režimą savo pavaldiniams, tuo pačiu artėjant prie vis laisvesnio, vis demokratiškesnio režimo. Tuo režimu "liberalėjimu" žmonės bus patenkinti, o tuo tarpu, bet Sov. S-gos valdomuose kraštuose vyrauja "taika -- ir ramybė" -- bent nėra jokių teritorinių ginčų, galinčių įvelti visą pasaulį į didesnį karinį konfliktą.

Neseniai šių eilučių autoriui vienas įtakingas asmuo iš Washingtono pareiškė, kad geriausia tvarka ir ramybė esanti kalėjime. Valstybės Departamentui eša, visai nesvarbu, kad milijonai žmonių net ir už kalėjimo ribų gyvena kalėjimo režimo atmosferoje, svarbu tik -- taika ir ramybė...

Atrodo, kad ir laiškus bei memorandumus rašantiesiems teks įsidėmėti, kad neverta drumsti ir Valstybės Departamento ramybės klausimais, į kuriuos jau eilę metų atsakoma tais pačiais, tik gal vis "atsargiau formuluojamais" atsakymais. (J.Č.)

APIE "KOMUNISTĄ" B. BUČĄ

Spaudoje pradėjus rašyti apie Salomėją Nėrį - Bačinskaitę, kai kas pamėnė ir jos vyrą Bernardą Bučą, kaip kietos rankos komunistą, dariusį įtakos savo žmonai. Nors Br. Raila Dirvoje Nr. 125 labai teisingai ir vykusiai nupiešė Bučo charakteristiką, aš šia proga irgi dar ką pridėsiu.

Su B. Buču pradėjau draugauti dar 1919 m. ir išsiskyrėm 1942 m. ir jį pažinau kaip "nuluptą". Ištikrųjų, kaip Raila rašė, jammažiausiai rūpėjo politika ar kompartija, jis buvo atsidavęs tik savo profesijai ir net jo žmona negalėjo jam jokios įtakos padaryti, jei ir būtų norėjusi.

Žmonai pabėgus į Rusiją ir vokiečiams atėjus, jis gyveno Panevėžyje vienišas, prisilėgęs ir neturėjo ką veikti. Mudu su Apskr. Vald. nariu Butkum prašėm jį apsiminti pastatyti Apskr. ligoninės sode paminklą nekaltai žuvusiems ligoninės gydytojams Mačiuliui, Žemguliui ir Gudoniui.

Man teko su Buču aptarti techninius paminklo statymo klausimus ir surašyti sutartį. Tada Apskr. Savivaldybėje netruko vokiškųjų markių ir negalėjom jų išleisti. Sutarėm sumokėti jam už darbą 5000 markių.

GALVOJATE APIE KALĖDŲ DOVANĄ?

Jau iš anksto galite užsisakyti Kalėdoms dovanas, prisiuntę Dirvai užsakymą knygoms:

Laisvės Kovų Dainos,
R. Spalio — Alma Mater.
V. Ramono — Dailininkas Rauba.

VISŲ TRIJŲ KNYGŲ KAINA — TIK 10 DOL.

Prašau prisiųsti Dirvos knygų komplektą (Laisvės Kovų Dainas, Alma Mater ir Dailininkas Rauba) šiuo adresu:

Priedų: \$10.00.

Korp! Neo-Lithuania New Yorke metinės šventės proga sveikina latvių atstovus.

V. Gruzdžio nuotrauka

ISPŪDŽIAI IŠ NEOLITUANŲ ŠVENTĖS NEW YORKE

Korp! Neo-Lithuania, kurioje veikia susibūręs išeivijos lietuvių akademinis jaunimas, yra viena iš tų patriotiškų organizacijų, kuri jaučia didelę pareigą savo įnašu dalyvauti tėvynės laisvės atgavimo ir lietuviškos kultūros ugdymo darbų baruose. Tai ne naujai išeivijoje įkurta org-ja, bet atgaivinta ir š.m. lapkričio mėnesį švenčianti 42 m. sukaktį. Joje atsispindi mūsų jaunimo nuoširdi tėvynės meilė, pagrįsta pavergtos tėvų žemės atvadavimo viltimis.

New Yorke Korp! Neo-Lithuania šią sukaktį iškilmingai atšventė lapkričio 7 dieną, Travelers Hotel, dalyvaujant apie pusantro šimto korporantų, filisterių ir svečių. Iškilmingame akte korporacijos pirm. Algis Sperauskas kvietė atsistojimui ir tylos minutę pagerbti mirusius narius ir tarė trumpą žodį:

-- "Prieš dvidešimt metų daugumas čia esančių paliko savo tėvų žemę bėgdami nuo komunizmo. Nebuvo lengva viską palikus bėgti į nežinomą, bet laisvės troškimas buvo didesnis nei bet kokie kiti sentimentai. O tuo labiau, kad daugumas paliko Tėvynę su savo šeimomis ir noru bei ryžtu svetur dirbti Tėvynės vadavimo darbą.

Išbėgusieji mūsų korporacijos filisteriai išsinešė ir tą korporantų

daryti komuniste".

Paminklas buvo pastatytas pagal jo paties projektą ir iškilmingai atidarytas dalyvaujant nužudytų gydytojų giminėms. Tai buvo 3 ar 4 m. aukščio akmens monolitas ant pjedestalo. Vienaime šone buvo iškalti gydytojų bareljefai - biustai su datomis, antrame šone bareljefas, vaizduojąs gydytojus prie operacinio stalo ir užrašas... "Jie gelbėjo kitus". Trečiam šone bareljefas -- gydytojai iškeltomis rankomis ir kareiviai atstatę į juos šautuvus su užrašu "... bet žuvo patys".

Tai buvo paskutinis skulptoriaus Bučo kūrinys nepriklausomaj Lietuvoj. Tame akmenyje jis pasakė viską be politikos, pykčio ir keršto. Toks jis buvo "komunistas". P.L.

rantišką ryžtą vėl atkurti Korp! Neo-Lithuania po svetimu dangum, bet tais pačiais obalsiais, tais pačiais idealais kaip ir Lietuvoj. Tokiu būdu atsirado Amerikos kontinento Korp! Neo-Lithuania.

Lietuvoj "Pro Patria" šūkis buvo kiekvienam korporantui pradžioje jo visų užsimojimų: bei darbų. Drausminga korporacija išugdė vyrų bei moterų eiles dirbti tėvynės labui. Bet ten, Tėvynėje, korporacijai buvo žymiai geresnės sąlygos augti ir klestėti, negu čia, svetimam krašte. Čia laisvės kraštas, bet paradoksas, laisvė mums lietuviams sukėlė ir didelių pavojų -- tai nutautėjimo pavojus. Kyla nauja ir sunki problema -- lietuviybės išlaikymas. Antra vertus, jaunimas lankydams amerikoniškas mokyklas, yra formuojamas kitos dvasios, negu kad mū-

roišką praeitį.

Kiekvieno korporanto pareiga yra dirbti Tėvynės gerovei. Tiek universitetuose, tiek ir amerikiečių tarpe, korporantas turėtų būti pavyzdingas ir intelektualiai pajėgus skleisti lietuvių kultūrą bei jos pavergimo tragediją. Tad korporacijos didžiausias uždavinys yra kurti tautinę kultūrą tremtyje, paruošiant lietuviškos inteligentijos elles. Mūsų kultūra nėra nė kiek žemesnė už kitų tautų, tad mums nėra ko gėdintis, jog esam lietuviai. Daugeli atvejų mūsų kultūra yra daug pranašesnė už kitų pasaulio tautų. Tokiu būdu matome, kad korporacija tampa savotiška mokykla, kuri duoda akademiniam jaunimui progos susipažinti su Lietuvos kultūra.

Korporacijos vasaros stovyklos yra savotiškos klasės, kuriose korporantai gauna progos

New Yorke pirmininkas Alg. Sperauskas uždeda spalvas naujai pakeltai seniorei Birutei Vaičiūnaitė. V. Gruzdžio nuotrauka

sy tėvų pastogėse. Juk niekam nepaslapstis, kad daugelis universitetų profesorių yra net per daug liberalių, o dažnai ir prokoministinių pažiūrų. Ir štai su šiomis negerovėmis korporacijai tenka kovoti.

Korp! Neo-Lithuania ypatingą dėmesį kreipia į akademinį jaunimą ir jo nutautėjimo problemą. Korporacijai yra svarbu, kad tautinės idėjos sklįstų akademių tarpe, nes jaunimas yra tautos žiedas. Šiandien yra aišku, kad jei mūsų jaunieji lietuviai akademiškai nesirūpins Lietuvos klausimu užsienyje, bus prarastas tas didysis tikslas, dėl kurio mes palikom tėvynę Lietuvą -- tai yra rūpintis jos laisvės atgavimu. Atsiminkim, mūsų žuvusius už nepriklausomybę, atsiminkim žuvusius partizanų kovose su komunizmu. Jų kraują surašytas testamentas byloja mums išlikti lietuviams. O lietuviams mes galim išlikti tik mokėdami savo kalbą ir pažindami savo Tėvynės he-

daugiau pažinti savo tėvų kraštą, jo istoriją, savo kilmę ir pagyventi lietuviškoj korporantiškoj šeimoj.

Be to, kai kurie padaliniai su dideliu pasisekimu ruošia literatūros vakarus, vaidinimus ir globoja meno parodas. Šiais metais ir Korp! Neo-Lithuania New Yorke yra pasiryžusi pasekti savo kolegas iš Chicagos, Clevelando, Philadelphijos bei kitų vietovių.

Šiandien Korp! Neo-Lithuania gali pasigrožėti jos dėka išauklėtu tautiškoje dvasioje jaunimu, kuris jau aktyviai reiškiasi spaudoje, moksle ir lietuviškame kultūriname gyvenime. Bet šis pradėtas darbas nėra baigtas. Jau norime, kad Neo-Lithuania augtų ir stiprėtų, mes turime ir toliau negailėti laiko artimam bendradarbiauti su akademiniu jaunimu, perduodami jam korporacijos tautinę ideologiją ir jos pozityvią filosofiją, kad jis liktų lietuviškai atsparus svetimoje aplinkoje. Tik tokiu būdu mes atei-

NAUJA KORP! NEO-LITHUANIA VALDYBA CHICAGOJE

Chicagos neolithuanai lapkričio 15 d. buvę susirinkę Jaunimo Centre netik korporacijos šventei pasiruošti, kuri įvyksta lapkričio 21 d. puošnioje Club Boston salėje, 3457 West 26th St., bet ir praeitų metų darbų įvertinti, junjorų ir senjorų pakelti bei naujos valdybos rinkti.

Susirinkimui pirmininkavo Rimas Staniūnas. Sekretoriavo Daiva Rūkaitė.

Valdybos pirmininkas Valentinas Krumpelis padarė išsamų pranešimą apie praeitų metų Korp! Neo-Lithuania Chicagos skyriaus veiklą. Revizijos komisijos vardu pranešimą padarė Edvinas Balceris. Praėjusiais metais Chicagos skyrius turėjo viso pajamų \$1,448.37 ir išlaidų \$947.39. Liko kasoje \$501.98.

Tėvūnas Algis Saulis referavo junjorų kėlimą į senjorus. Iš Alekso Siliūno ir daugelio susirinkusių pasisakymų matyti, kad korporantai pritaria griežtam atsijojimui keliamaųjų į senjorus. Tik atlikę visas junjorų prievoles ir labiausiai tinkami korporacijai gaus korporacijos spalvas ateinantį šeštadienį korporacijos šventėje. Jų bus vienuolika: 1. Nijolė Binderytė, 2. Jūratė Jakubauskaitė, 3. Uosis Juodvalkis, 4. Rozita Jurkskaitė, 5. Algimantas Jurkūnas, 6. Regina Kavaliūnaitė, 7. Eugenijus Kniukšta, 8. Raimundas Panaras, 9. Birutė Sedleckaitė, 10. Andrius Slonskis ir 11. Liucija Virpšaitė.

Į naują Korp! Neo-Lithuania Chicagos skyriaus valdybą balsų dauguma išrinkti: Daiva Rūkaitė, Juozas žemaitis, Elvira Kavaliūnaitė, Algis Modestavičius ir Algis Ignatonis. Kandidatai: Arvydas Poderys ir Mindaugas Šimkus.

Į revizijos komisiją: dr. Jonas Juodikis, Juozas Žvynys ir Jūra Staniūlytė.

V. M. Račkauskas

tyje galim pasitarnauti savo tėvynėi" -- baigė pirm. A. Sperauskas.

Pagrindiniu kalbėtoju buvo dr. B. Nemickas.

Šventės proga žodžiu sveikino: R. Gulbinas, Clevelando Neo-Lithuania atstovas, V. Rukytė -- Bostono, V. Gruzdys -- Philadelphijos, S. Mackevičius -- Filisterių S-gos pirm., A. Senikas, ALT S-gos Centro valdybos vardu, latvių ir estų atstovai.

Raštu sveikino: Generalinis Konsulas New Yorke V. Stašinskas, V. Mažeika -- Neo-Lithuania Vyr. Valdybos pirm., E. Remėza -- Lietuvių Studentų Sąjungos vardu, R. Legeckis -- Korp! Vytis pirm.

Pakelta į seniores Birutė Vaičiūnaitė.

Po iškilmingo akto buvo banketas, kurio metu programą atliko D. Mackevičiūtė, B. Vaičiūnaitė ir V. Stankevičius.

Sekančiais kadencijai Korp! Neo-Lithuania valdybą New Yorke sudaro: A. Sperauskas -- pirmininkas, J. Vaičiūnaitė -- vicepirmininkė, V. Jurgėla -- vicepirm., I. Vakselytė -- sekretorė, D. Maurukaitė -- magistras, G. Noakaitė -- arbiter elegantiarum E.Č.

DIRVOJE GALITE ĮSIGYTI AR UŽSISAKYTI ŠIAS NAUJAI PASIRODŽIUSIAS KNYGAS:

Shakespeare — Hamletas — 5 dol.
Ant. Sukys — Du mediniai ir trys geležiniai kryžiai — 3 dol.
J. Kralikauskas — Mindaugo nužudymas — 3 dol.
K. Braūnas — Sidabrinės kamanos — 2 dol.
J. Ignatonis — Lūžiai — 3 dol.

AKIMIRKOS

SVYRAVIMAI, KENTĖJIMAI, NELAIMINGUMAS

BRONYS RAILA

Jau daugiau kaip dešimtmetis mane stačiai žavėjo Salomėjos Nėries memuaristų ir komentatorių plūrpalingumas. Krupavičius nebuvo pirmas, nė išimtis, - jis tik pasiekė fantazijų karališką viršūnę.

Ir vis būdavo kalbama dažniausia bendrybėmis -- apie jos blaškymąsi, svyravimus, kentėjimus, nelaimingumą, paliustruojant vienu kitu pokalbiu ar įspūdžiu, kurių autentiškumo niekas negali patikrinti, ir lieka tik pasitikėti liudininkų sąžiningumu. Pasitikėti jų sugebėjimu perrašyti kultūrinio bolševizmo problemą, suprasti komunizmo ir jo sankelvių psichologiją ir reikšmės metodus, suvokti bolševikinio žmogaus "sielą" ir jo idėjinį tūrį. Beskaitinėdamas salomėjininkų studijas, aš tokį pasitikėjimą visiškai praradau.

Stambūs pasaulėžiūriniai lūžiai, radikalus politinių, dvasinių, religinių idealų pakeitimai, be abejo, kiekvienam rimtesniam žmogui yra skaudžios ir ilgai trunkančios dramos. Ir katastrofai įvykus, jo kentėjimų, svyravimų, naujų ieškojimų, naujų tikėjimų ir nusivylimų, žaizdų gijimo periodas dažniausia nėra trumpas. Salomėja nebuvo išimtis, greičiau tipiškas ir visiškai žmogiškas tokios transformacijos pavyzdys.

Aišku, ji daug kentėjo, svyravo, blaškėsi, tvirtai tikėjo ir vėl kai kada turėjo suabejoti naujomis evangelijomis. Tuo labiau, kad ji stengėsi būti išdidi ir vis imponuoti. Seniesiems pažįstamiems ar savo aplinkos artimiausiems bendradarbiams tačiau ir pasiskūsdavo, kartais gal lyg slapto paguodos ieškodama, dar dažniau dėl išrokavimo ir išgudrumo.

"Visų tilytį į praeitį sudėginimas" yra tik skambi retorinė frazė. Gyvenime taip negali būti, įvairūs tilteliai lieka. Kartais juos pats degintojas vėl pasistato. Ne sykį anoj pusėj pasilikusieji vis meta pontoninius lieptus per upe.

O Krupavičius, kaip matėme, dabar pastatė tokį tiltą, kaip Golden Gate prie San Francisco...

Tie, kurie tebematė ir tebeieško Salomėje tik svyravimų, blaškymosi ir kentėjimų, be abejo, galvoja, kad bolševikas yra ir tegali būti tik toks, kaip karikatūrose piešiami enkavedistai: stambiomis žiaunomis, pyktyje prašieptu veidu, su durtuvu ar revolveriu abiejose rankose. Ir kad jis negali būti kitoks, kaip tik kraštutinis fanatikas, visai liguistas maniakas, vaikstantis su Markso, Lenino, Stalino, Chruščiovo bei sekančio diktatoriaus raštais ir kalbantį tik jų žodžių citatomis. Pasitaiko ir tokių, bet gana nedaug. Ir Salomėja pradžioje tokia nebuvo, nebent kartą kitą gyvenime, tačiau savo "poezijoje" po 1940 metų ligi pat mirties jau itin dažnai.

Šiaip jau daugumas žmonių yra sudėtingesni, žmogiškesni, lankstesni, sutalpinę įvairius jausmus

ir prieštaračius. Argi to paties nepatirdytų kitas kraštutinis pavyzdys - sakysim, katalikų kunigai? Argi nežinome, kaip ir jų daugelis gyvenime vaidina, blaškosi, kenčia, net giliose abejonėse kankinasi ir intymumo ar silpnumo valandomis artimiausiems draugams išsipašakoja savo dideles bėdas, sunkumus, konfratų kvailības, savo ar savo viršinių nusikaltimus? Bet ar tai jau reiškia, kad dėl to jie darosi Dievo ir Bažnyčios priešinai, pasiryžę nusikratyti "prievertavimų" ir bėgti į "masonų šventyklas"? Nieko panašaus. Kai tik kyla rimti konfliktai, kur reikia aiškiai parodyti galutinį savo apsisprendimą ir giliausius įsitikinimus, kone visi iki galo jie laikosi nustatytos linijos, užsidėję įsipareigojimų ir giliausio tikėjimo.

Pasaulyje dar yra stiprių ir garbingų žmonių - visoset autose, visose religijose, visose politinėse srovėse ir ideologijose, kurie turi principus, tiki jais ir jų laikosi, nežiūrint silpnųjų ar trumpalaikių suabejojimų. Leiskime jiems tokiais būti. Patikėkime, kad tokių žmonių dar yra. Sutikime, kad tvirtų principų, savo akiratyje teisingų ir nuosirdžių nusistatymų laikomės ne tik mes vieni.

Salomėja priklausė ypatingai kategorijai, kuri sovietuose nuo daug seniau buvo žinoma, vartojama ir panaudojama -- "nepartiniai bolševikai".

Ši forma yra labai patogi abiem pusėm: kompartijai, kuri gali sakyti, kad štai jos darbus ir idėjas net nepartiniai remia, ir tiems, kurie nenori priklausyti partijai ir jos griežtai drausmei, bet tokiu būdu išliksa saugūs ir gali naudotis sovietinio gyvenimo privilegijomis. Stalino laikais bet kurioje atsakingesnėje viešojo gyvenimo srityje tegalėjo Rusijoje reikštis tik šios dvi kategorijos, - partiniai bolševikai ir nepartiniai bolševikai. Nedaug kas pasikeitė ir prie Chruščiovo.

"Nepartinių bolševikų" kategorija ypač buvo ir tebėra puoselėjama užsienyje, buržuaziniuose ir fašistiniuose kraštuose. Nuo "liaudies frontų" gadinės ši strategija ir taktika buvo tobulinama ir naudojama ligi visai meniško laipsnio. Ji priimtina kompartijai ir idealiai patogi "nepartiniams". Saugesnė, teikianti visas galimybes bet kur infiltruoti, išsilaikyti buržuazinės politikos okio, mokslo, meno, kultūros institucijose, spaudoje, radijo, filmo ar televizijos mediuose. Pavojui išitikus, patogi apsiginti mes nebolševikai, partijai nepriklausom, mes dirbam pagal sąžinę, mes atstovaujame pažangą, agrarines reformas, humanizmą, liberalizmą, laisvę, socialinę teisingumą, giname žmogaus teises ir t.t.

Šiame laikmetyje ir šioje linijoje Salomėja visai gerai ir sklandžiai bėgo "per lūžantį ledą" ir net "diemedžių žydėjo". Ji buvo naujų draugų pakankamai

išlavinta, užtenkamai turėjo pati sveikos nuovokos, kaip elgtis, kaip kalbėtis su kitų pažįtamų žmonėmis, net su buvusiais draugais ateitininkais, kaip guostis, kartais atskleidžiant savo svyravimus, kančias ir išgyvenimus.

Nepamirština taip pat, kad per tą veik dešimtmetį visada kas nors arti sukosi jos draugų ar bendradarbių akiratyje: ar iš kompartijos organų, ar šiaip koks partietis ryšininkas, jau nekalbant apie ištikimus draugus trečiafrontininkus. Bernardas Bučas ją vedė ne našlaitę, bet su plačia "pasoga".

Būdama nepartinė bolševikė, Salomėja gal daugiau ir laisviau svyravo. Išskyrus nebent Drazdą, ir kiti trečiafrontininkai juk irgi buvo nepartiniai ligi 1940 m. Bet ir kentėjo ji turbūt daug mažiau už partinius bolševikus.

Mūsų memuaristai iš tikrųjų yra labai šališki ir neteisingi, kai jie išgyvena tik Salomėjos smulkius dvasinius kentėjimus, pamiršdami, kad partiniams komunistams būna dar sunkiau ir skaudžiau. Kompartija nėra kaip kitos partijos. Ji prilygsta daugiau religinei institucijai, Nariais priimami apmokyti, visaip išbandyti, užsigrūdinti ir tinkamai pakrikštyti komunistai, davę priesaikas be diskusijų pasiduoti partijos drausmei visam laikui. Gražiuoju išstoti iš kompartijos beveik nebegalima.

Tad nariai yra suvaržyti, kietai laikomi ir... daug dėl to prikenčia. Už mažiausią hereziją partijos narys išbaramas ir turi ne kartą viešai atgailauti. Už didesnę hereziją ar nepaklusumą - Sibiran, už didelę - kulka pakauštin. Jei užsienio kompartijose stinga priemonių tokių disciplinai įvykdyti ir pavyzdinčiai kontroliuoti narių išsiblaškimus, tai kompartija būna be svyravimų rūsti ten, kur ji valdo šalį.

Kiek tada biurokratijos, bukurio, absurdo, generalinės linijos keitimų! Ir tu, vargšas žmogau, nemurmėk, prisitaikink, užgirk, vykdyk, nenukryp niei "kairėn", nei "dešinėn", visada būk tokiame kurse, koks tu metu reikalingas.

Ar manot, kad Sniečkus su Paleckiu dėl to nėra daug prikenčėję, prisirūpinę, pridrebėję? Juk jie irgi "myli Lietuvą", trokštų jai gero, norėtų laisvai čia statyti komunizmą, daugiau pasireikšti, protingiau mūsų šalies sąlygomis pritaikinti leninizmą. Bet negali, nes turi akiai klausyti Maskvos, - ir klausu su stebuklingu lietuviško vergo atkaklumu. Ar jiedu nebuvo vieninteliai, kurie komunistiniuose kraštuose išliko pastoviai priešakyje savo vietose per daugiau nei dvidešimt metų.

Skačiau jau du ar tris bandymus aprašyti, pvz., Justo Paleckio "kentėjimus", "blaškymąsi" ir "svyravimus" 1940-41 metais. Jį tada arti pažinoję, arti stovėję ar kartu dirbę asmenys vaizduoja, kaip tikrą "auką", - besiblaškantį, svyruojantį, kenčiantį, nežinantį ką daryti, pakylantį pamiršėlišką ekstazę ar vėl kren-

Vaidzai iš įvykusio New Yorke Santaros Šviesos Federacijos suvažiavimo. Viršuje: prelegentas Algimantas Gureckas, sekretorė Giedrė Zaunūtė ir suvažiavimo pirm. Jurgis Valaitis. Apačioje suvažiavimo dalyviai balsuoja.

tantį į juodžiausią pesimizmą, - ir todėl kartais nusigeriantį ligi pamėlimo.

O kas iš to? Šis "kankinys" ir šiandien tebesėdi, kur jį caras pasodino. Ir į užsienį vėlesniais laikais tyčia vis išnešamos žinutės, kad jis didelis patriotas ir iš visų jėgų, kiek tik gali, stengiasi lietuviams padėti, užtartį(!)...

Niekas dar nepasakojė ir neraišė, kad dar artimesnis Salomėjos draugas Cvirka irgi nebuvo toks laimingas, kaip visiems atrodo ir pats rodėsi.

O jis irgi daug išgyveno ir prikenčėjo per karą ir net prieš karą pačiais laimingiausiais mėnesiais. Išvadavimas iš fašistinio teroro, pergalė, Lietuvos prijungimas prie Rusijos, komunizmo statyba nuo Palangos ligi Vladivostoko, - rodos, ko daugiau bereikėjo, ko čia dar kankintis, ko bebijoti...

Bet jo pusbrolis, žinomas aktorius ir rašytojas Gasparas Velička, prieš mirtį man kelis kartus ilgai pasakodavo savo anų laikų atsiminimus, vis ketindamas kurią dieną juos surašyti. Deja, mirė skubiai, tad šiandien tik aš begalėčiau priminti vieną kitą akimirką.

Gasparas pasakojosi, kad Hitleriui užėmus Klaipėdą, spruko jis iš ten su visais draugais iš Klaipėdos dramos teatro grupės laisvon Lietuvon ir beveik bedarbiavo ligi bolševikų atėjimo. Tada, rugpjūčio mėnesį atvykęs į Kauną pas savo pusbroį Cvirką pasiklausinėti, kaip čia kas dabar yra, kas daryti. Pusbrolis, jau persikėlęs į bankininko Vailokaičio rūmų salonus, atrodęs labai šauniai, linksmas, drąsus ir labai jam malonus. Viską piešė šviešiausiom spalvomis. Gasparas tada nusprendęs paklausti, ar nepadėtų jam vėl įsitaistyti teatre. Ypač jį traukęs Vilniaus naujasis dramos teatras.

"Ir gerą argumentą tada jam sugalvojau", pasakojė Gasparas. "Matai, Klaipėdos teatre aš vis tegadavau antraeilės, menkas roles. Trukdė man iškilti. Taigi, sakyk, kad aš buvau visą laiką smetoninio režimo skriaudžiamas, ir kad dabar liaudies valdžia man turėtų duoti daugiau progos pasireikšti jos labui"...

Pusbrolis Cvirka tada staiga surimtėjęs, ėmęs krapštyti pakaušį ir nervuotis. "Gasparai, aš tau viską padarysiu, ką tik

galėsiu, tu to esi nusipelnęs. Bet sunku, labai sunku. Pasakyčiau paslaptį: tavo popieriai nėra visai švarūs. Girdėjau, kad yra skundų ir prieš tave. Žydai nepatenkinti. Sako, tu Klaipėdos radiofonui rašydavai fašistinius vaidinimus, vis už nacionalizmą ir panašiai. O vieną buvai parašęs apie lietuvių verslininkus ir ten įželdžiančiai prikaltėjai prieš žydus. Kažkas įsidėjo ir to tau negali dovanoti. Nelengva bus, brolieli, bet aš vistiek bandysiu. Aš irgi bijau žydų. Niekad tu negali žinoti, koks mauša pakliž koją ir už ką, ir tu būsi žuvis pačiu gražiausiu laiku, kada istorija į mus žiūri tiesiai veidan ir šaukia darban. Tu, Gasparai, matyt, dar nepažįsti žydų. Aš dabar pamačiau, ką tai reiškia"...

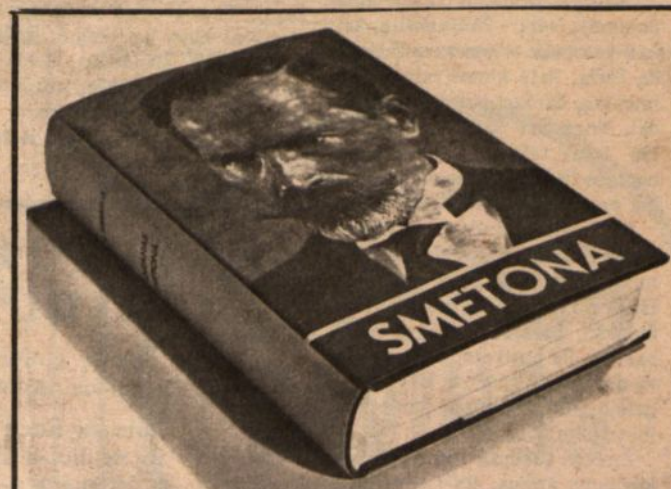
Veličkos pasakojimu, viskas pasibaigė taip, kaip buvo prašyta.

Tačiau viskas buvo tiesa, ką Cvirka kalbėjo ir dėl ko pats bauginosi. Cvirka nebuvo prieš žydus, jis buvo geras ir nuoširdus bolševikas, bet bijojosi savo didžiausio priešo - aštraus liežuvio ir begalinio plepumo. Jis

mėgdavo privačiuose, draugiškuose pasikalbėjimuose pajuokti žydus, pašiepti jų ydas bei kai kuriuos "nacionalinius bruožus", ir dabar bijojosi, kad tuo galėjęs ką ižeisti. O ar daug tu dabar pašvilpsi, jei žydai užsimanys atkeršyti ir į nutrauks nuo pažangiųjų rašytojų vado aureoliškos puotos stalo? Gi Velička tikrai buvo parašęs Klaipėdoje vieną radiojo vaidinimėlį apie lietuvių verslininkus, taigi, "prieš žydus".

Velička buvo priimtas į Vilniaus dramos teatrą, ir režisierius Romas Juknevičius pirmą kartą jo sceniniame gyvenime davė jam didelę rolę... rusiškoje pjesėje. Vis dėlto Gasparas tų metų teatriniais nuotykiu buvęs patenkintas. "Geri buvo laikai. Darėm, ką galėjom ir kas reikėjo. Bet apie žydus aš nuo to laiko nė mur-mur! Cvirka taip prižadino, kad pats ėmiau bijoti"...

Skaityk ir platink
DIRVĄ

ANTANO SMETONOS MONOGRAFIJA

ALEKSANDRO MERKELIO veikalas jau siuntinėjimas prenumeratoriams.

Šį leidinį dar galima įsigyti prisiuntus 10 dol. Povilui Ališauskui — 107-17 118th St., Richmond Hill, N. Y.; K. Pociui, 3908 Fir St., East Chicago, Indiana; ar Dirvai — 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4 1/2% išmokamas du kart per metus.

Pirmasis karo krikštas

IŠ NIDOS IŠLEISTOS ANTANO ŠUKIO KNYGOS "DU MEDINIAI IR TRYS GELEŽINIAI KRYŽIAI" - ATSIMINIMAI IŠ LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS KOVŲ 1919 - 1921 METAIS

Žiema buvo gana šalta, daug prisnigta. Apmokymas vyko visu greitumu, nepaisant, kad apranga buvo labai menka. Iš tikro apranga buvo tokia, kokią kas turėjo. Uniformą sudarė kepurė, diržas ir šovininės. Vasario mėnuo praėjo naujus savanorius priiminėjant ir sudarytuosius kariuomenės dalinius apmokant. Iš rytų sklido aliarmuojančios žinios, kad bolševikai iš visų pusių artėja Kauno link. Taip pat pasiekė žinia, kad Lietuvos pavergėjai artėja į Kėdainius, Jiezną ir Alytų.

Kovo mėnesį vieną dieną pradėta organizuoti rinktinė iš Kauno ir Aukštosios Panemunės igulų puolančiam priešui atremti. Pagrindinė priešo vora slinko iš Vilniaus pro Trakus, Aukštadvarį ir pasiekė Jiezną. Į rinktinę buvo priimami tik tie savanoriai, kurie turėjo bent šiek tiek pakenčiamus batus. Kurie dėvėjo klumpes ar dipkas, į rinktinę nebuvo priimami, nors ir būtų buvę vieni pirmųjų ir turėję daugiau karinio patyrimo ir išėję apmokymą.

Kareiviai veržė veržėsi į mūšį ir niekaip negalėjo suprasti, kad dėl blogos avalynės neleidžiama eiti Lietuvos priešų mūšiai. Kurie pateko į rinktinę, tie buvo labai patenkinti ir linksmi. Neturėjo nemaža ir tokių atsitikimų, kai buvo mokama po keliasdešimt markių tam, kuris sutikdavo pasilikti ir užleisti vietą nepriimtąjam į rinktinę. Taip tai savanoriai veržėsi į mūšį su

Lietuvos priešais bolševikais.

Kai rinktinė jau buvo sudaryta, visa uniformuota, prieky grižiant pulko orkestrui, pražygiavo kareivinių rajoną. Panemunės miesteliu palydėjo tūkstantinė cėvilių ir karių minia. Žygiuota ne per Šančius, bet Panemunės plentu pro Napoleono kalną išeita į Aleksoto - Garliavos plentą.

Rinktinė buvo apginkluota 1880 metų vokiškais šautuvais, o kulkosvaidžių visai neturėjo. Jai vadovavo buvęs Krašto Apsaugos viceministeris karininkas Zaskėvičius. Jis turėjo rankinį kulkosvaidį, ir tai buvo vienintelis sunkesnis ginklas rinktinėje.

Rinktinė išžygiavo pro Garliavą ir pasiekė Prienus, o tuo tarpu Alytaus daliniai pasiekė Punią. Sekančios dienos rytą Prienu ir Punių rinktinės išžygiavo Jiezno kryptimi, kur buvo divizijos dydžio pagrindinės bolševikų jėgos. Kautynės įvyko prie pat Jiezno, ir jos buvo labai kruvinos. Bolševikai giliu sniegu puolė savanorius apšaudė ke turiais kulkosvaidžiais iš bažnyčios bokšto ir iš visų pastatų. Savanoriai puolė labai smarkiai ir drąsiai, leisdami net iki durtyvių kautynių, bet Jiezno užimti neįstengė, nes nebuvo tinkamai apmokyti durtyvių kautynėms ir turėjo pasitraukti. Puolimas ir pasitraukimas davė didelių nuostolių: žuvo keletas karininkų ir daug kareivių. Nors tai buvo pirmos ir nepasisekusios kautynės, tačiau kareiviai nenustojo tpo ir nepakriko. Rinktinė tvarkingai

pasitraukė atgal ir apsistojo postovio Birštone ir Prienuose. Dvi dienas pailsėjusi ir gavusi pastiprinimo keturias patrankas iš Kauno, išvyko vėl iš naujo pulti.

Rinktinė už Birštono išėjo į plentą ir sustojo. Tada pro rinktinę pravažiavo keturios vokiečių patrankos. Kareivių tpa labai pakilo. Noras buvo ko greičiau atsikėryti už aną dieną. Visų lūpos tą patį kartojo: "Dabar tai jie gaus". Patrankos važiuavo priekyje, mes ėjome iš paskos.

Kai atžygiavome į Alytaus-Jiezno plentą, patrankos užėmė poziciją pušynėlio priedangoje. Rinktinė nužygiavo plentu iki Verbiškių kaimo, į Verknės upės slėnį. Verknės paupiu išsidėstėme į vištą. Kai viskas buvo sutvarkyta, išgirdome komandą: pirmyn. Kai tik iškopėme iš upės slėnio ir pasiekėme aukštumą, trenkė pirmoji patrankų salve.

Šis puolimas bolševikams buvo visai netikėtas. Kai tik mūsų kuopos perėjo į puolimą ir artilerija trenkė pirmąją šūvių salve, bolševikai tuojau pat pakriko. Patrankų šūviai išvien aidėjo, ir ties Jieznu nuolat žybiojo šrapneliai ir sukosi vis nauji baltų dūmų kamūolėliai. Pėstininkai taip greitai ir smarkiai puolė, kad bolševikai paliko sandėlius ir amuniciją ir jų lėktuvus nespėjo pakilti ir buvo sveikas pamintas. Tai buvo pirmas šios rūšies karo grobis ir tuo pačiu pirmas Lietuvos aviacijos lėktuvas. Sumušti bolševikai pasitraukė

Nauja Castro uniforma...

pro Stakliškes Trakų - Vilniaus kryptimi. Tai buvo pirmas skaudus smūgis vyriausioms bolševikų pajėgoms, kurios norėjo užimti Kauną ir visą Lietuvą. Tuo ir pasibaigė mūšis ties Jieznu. Tai buvo pirmos didesnės masto kautynės, kuriose dalyvavo ir artilerijos baterija. Jaunai, vos besikuriančiai Lietuvos kariuomenei artilerijos dalyvavimas kautynėse turėjo nepaprastai didelę įtaką, nes pėstininkai nepaprastai pasitikėjo jos parama kautynių lauke; tokios paramos visada buvo laukdama sudidžiausiu pasitenkinimu.

2 pėstininkų pulko I batalionas pasilikto Jiezno-Stakliškių rajone. 1 pėstininkų pulko kuopos grįžo į Alytų -- savo buveinę. Taip pat iš Kauno ir Aukštosios Panemunės prikomandiruotieji grįžo į savo dalis.

Karužių mokykloje apmokymas buvo vykdomas ypač rūpestingai, prikomandiruojant dar du karininkus, dėl to dabar jau buvo iš viso penki karininkai.

Tada vokiečių kariuomenėje (Šančių guloje) prasidėjo stiprus spartakdininkų judėjimas. Spartakdininkai, kaip komunistai, neapkenė Lietuvos kariuomenės kuri kovojo prieš komunizmą. Dažnai tekdavo naktį visiems nemiegoti ir laukti užpuolimo. Dėl to tam tikra dalis mokyklos būdavo užėmusi pozicijas lauke, o dalis kity pasiruošė laukdavo salėje. Likusieji miegodavo lovoose, bet pilnoje kautynių aprangoje, kad prireikus galėtų kiekvienu metu atsisturti tuoj reikiamose vietose.

Kovo mėnesį karužių mokyklai buvo išduota uniforma. Uniforma buvo vokiška. Tokia dėvėjo vokiečių kaizerio kariuomenės daliniai. Uniformą sudarė: pėstininkų švarkai su ilgomis kelnėmis ir kavalerijos milinės, kurios buvo apsitos geltonais apvadais. Ta pačia progą vokiečių 88 metų šautuvai buvo pakeisti į 98 metų jų pėstininkų šautuvus. Taip pat buvo išduoti du rusiški sunkieji Maksimo kulkosvaidžiai. Jautėmės labai gerai, gavę naujas uniformas ir naują apginklavimą.

Dar prieš Velykas buvo įsteigta Karo mokykla. Iš Karužių mokyklos buvo perkelta į Karo mokyklą apie 30 karužių. Į Karo mokyklą buvo siūdoma pereiti visiems tiems, kurie buvo baigę keturias gimnazijos klases. Kai kurie susilaikė.

KALĖDINĖ DOVANA CHRUŠČIOVI...

Kalėdinis 20 dol. vertės siuntinis buvo pasiųstas iš Amerikos į Sov. S-gą "draugui" Chruščioviui.

Pabėgėlis čekas A. Zajdlis su savo draugu J. Petr, abu iš Chicago, bediskutuodami pasikeitimusi sovietijoje, nusprendė pasiųsti buv. premjerui standartinį maisto siuntinį. Jiems rūpėjo sužinoti Chruščiovo likimas ir gauti pakvitavimą, kad siuntinys įteiktas, bus žinomas ir jo dabartinis adresas.

Neturėdami tikslaus Chruščiovo adreso, pasiuntė jo vardą į Kremlį. Siuntė per Cosmos Parcel agentūrą.

Prieš kelias savaites Cosmos pranešė, kad Rusijos įstaigos siuntinio nepriėmė, nes netikslius gavėjo adresą ir todėl pinigai grąžinami.

Bet pabėgėliai nepasidavė -- jie parašė į Sovietų ambasadą Washingtone prašydami pagelbėti.

SPAUDOS PROBLEMAS

MŪSŲ PASTOGĖ diskutuina me straipsnyje apie lietuvių spaudos problemas lapkričio 9 d. rašo:

Kitam atrodytų, kad mes visai jokių spaudos problemų neturime: laikraščiai pasirodo reguliariai, niekas jais per daug nesi-skundžia išskyrus leidėjus ir kartais redaktorius.

Tačiau iš tikrųjų padėtis yra visai kitokia. Gyvendami normalius taikos laikus galėtume pagallvoti, kad ir mūsų spauda leidžiama normaliomis aplinkybėmis. Bet iš tikrųjų mūsų dabarties spauda išeina ypatingai nenormaliomis sąlygomis. Žodį "normalu" norisi suprasti įprastine forma: kaip spauda grindžiama bizniu. Tiek savu laiku Lietuvoje, tiek ir visur kitur pasaulyje laikraščių variklis yra pinigai. Gi mūsų lietuviška spauda pirmoj eilėj remiasi tautiečių idealizmu: tautiniu idealizmu vaduamiesi mūsų tautiečiai ją prenumeruoja, išlaiko. Lygiai to paties idealizmo skatinami leidėjai imasi sunkaus darbo ją leisti, redaktoriai ir žurnalistai prirašyti. Kitaip sakant, jei kita spauda laikosi samdymo principu (samdomi ne tik redaktoriai ir visas personalas surištas su laikraščio leidimu, bet ir bendradarbiai, reporteriai, korespondentai, gi

atsitiktiniams bendradarbiams už jų patiektus specifinius straipsnius išmokami gana riebiūs honorarai), tai lietuviškoji spauda grindžiama tautiečių malone: malonė skaitytojo, kad jis liet. spaudą prenumeruoja, malonė bendradarbio, kad jis kartas nuo karto dar parašo. Šitas bruožas ypatingai yra slidus: ras ką nors skaitytojas nepalankaus laikraštyje jam ar jo pažįstam, jis mes tą laikraštį parašys ką nors bendradarbis ir jeigu redaktorius suabejojęs jo straipsnio tinkamumu neįdės arba įdės toki straipsnį daugiau ar mažiau pritaikęs spausdinimui, bendradarbis užsigavęs mes rašys ir jo neprišauks. Kitaip sakant, tokiose sąlygose tiek leidėjas, tiek redaktorius darosi visiškai priklausomi nuo skaitytojų ir bendradarbių: leidėjas taikosi prie skaitytojų, kad jo leidžiamas laikraštis būtų kiek galint palankesnis skaitytojų nuotakoms, lygiai ir daugeliu atvejų bendradarbiai kėsinais sėsti į redaktoriaus kėdę ir jį komanduoti.

Antras labai reikšmingas ir būdingas mūsų spaudai faktas yra stipraus užnugario neturėjimas. Kaip jau minėta, idealistai tautiečiai savo laikraštį skaito, idealistai jį prirašo. Tuo tarpu per ilgesnį laiką tas idealizmas svetur gyvenant pas kiekvieną greičiau ar lėčiau blėsta, o tuo pačiu silpnesnieji atkrita. Papildymų nėra. Ir taip mūsų spauda artėja prie liūdnos pabaigos. Gerai dar, kad vyresniuosiuose savo spaudos troškulys tebėra gyvas. Remtis jaunąja karta mūsų sąlygomis neįmanoma: pasižin-rėkime savo tarpe: kiek jaunųjų ar tai šeimoj, ar jau išėjusieji ir svarankiškai gyvena, kiek jų pasiilgsta lietuviško laikraščio? Rezultate būtų labai mažas procentas. Kiti sakosi neturį ko lietuviškoje spaudoje ieškoti, kitiems sunkiai paskaitomas, dar kiti visai nemoka lietuviškai skaityti. Tokiu būdu dabartinė mūsų spauda remtis jaunąja karta iš viso negali.

Dar vienas keistas mūsų tarpe dalykas: tuo tarpu visi esame kupini idealizmo, tačiau tas idealizmas kartais peržengia ribas, ir mes patys savo viduje draskomės savaip suprasdami tą idealizmą. Štai dėl ko ir mūsų spauda nuo to kenčia: mes skylame savo tarpe ir skaldome tą pačią spaudą.

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabriky baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke

Tel. PProspect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. Victory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

Schaefer yra alus, kurį privalote turėti, jei turite daugiau, nei vieną.

Kai esate ištroškęs, pirmas šaltas alus — bet kuris šaltas alus — ragaujamas su pasigėrėjimu.

Bet vėliau, su antru stiklu, ir trečiu, kaž ko pasigendate. Kaž kaip jaučiasi nusivadėjimas.

Bet Schaefer yra skirtingas. Malonumas geriant Schaefer niekad nepranyksta po stiklo ar dviejų.

Net troškulį nuraminus, Schaefer vistiek lieka šviesus ir stiprus.

Tai yra kokybė, išskirianti Schaefer nuo kito gero alaus. Žmonės kalba, kad stiprus, šal-

tas, auksu šviečias Schaefer suteikia tą patį pasitenkinimą šaltą stiklą po stiklo ragaujant.

Jie ištikrųjų turi pirmojo alaus malonumą, jis liks ragaujant visą turimą alų.

Taigi, kodėl neišbandyti Schaefer?

Sekantį kartą, kai eisite apsipirkti, pasiimkite šešių bonku dėžutę ar dvi.

Išitinkite patys, kodėl Schaefer vadinasi alumi, kurį privalo turėti, jei turi daugiau, kai vieną.

Schaefer Breweries, New York and Albany, N. Y., Baltimore, Md.

ROMAS VIESULAS

Šokanti gyvatė

KAIP AŠ MASKVOJE STUDIJAVAU

Kanada ir Sovietų Sąjunga, pagal sudarytą sutartį, pasikeitė pirmais trim studentais. Vienas iš šių Kanados studentų 26 m. a. literatūros studentas Liubo Majhanovič, kuris dabar Toronto universitete specializuojasi slavų skyriuje ir gerai žino rusų kalbą, pasirinko 20 metų literatūrą. Grįžęs po Maskvoje praleistų 10 mėnesių, jis pasakoja savo įspūdžius Kanados laikraščio The Telegram bendradarbiui.

Rusų studentai Maskvos universitete tvirtai matematikoje ir fizikoje, tačiau labai silpni socialiniuose moksluose. Jų istorijos vadovėliai kasmet perdirbami iš naujo, ir studentai tai žino. Psichologijos, sociologi-

jos ir filosofijos studijos neišvystytos, nes šiose srityse telpa pažiūros, kurios neatitinka komunistų programai. Pasirodo, kad jaunuoliai Maskvoje studijuoją psichologiją, niekad nėra girdėję apie Sigmundą Freudą, literatūros studentai nėra skaitę Albert Camus, o studijuoją dramą, nežino Tennessee Williams vardo.

Liubo Majhanovič Maskvoje registravosi trims kursams. Universiteto užsienio reikalų biuras jam paskyrė du studijų užvaizdas, davė galimai geriausią gyventi patalpą, sutvarkė rusų kalbos pamokas, kur dėsto specialiai užsienio studentams mokyti parengtos mokytojos ir

padėjo pasiekti geriausius jo parinktos srities specialistus. Bet gyvenimas ir studijos Maskvoje suteikė jam daug staigmenų. Pirmiausia, kad patekti į universiteto pastatą, jis kiekvieną kartą turėjęs parodyti specialų pasą su nuotrauka ir daugeliu įvairių datų. Nors universitetas milžiniškas, dar kiek didesnis už Toronto universitetą, pasų parodymas kiekvieną kartą privalomas visiems studentams.

Literatūros fakultetas patalpintas Maskvos centre, sename pastate, kuris paskutinį kartą buvo remontuotas po Napoleono invazijos. "Toks jis ir atrodo", prisimena Liubo. Primityvi kanalizacija, siauros ir perpildytos patalpos, visuomet arba per šaltos ar per karštos. Profesoriai savo privačių kabinetų neturi, užtat bendrose susitikimo patalpose visuomet ilgiausios studentų eilės. Fakultetui pažadėtas naujas pastatas, bet mažai vilties jo artimiausiu laiku sulaukti.

Liubo nustebtas studentų elgesiu. Dienos meto paskaitos būvę nepaprastai triukšmingos. Ir jau pirmą dieną viena studentė išvartyt iš auditorijos. Studentai visą laiką nenutraukę savitarpio pašnekų ir nekreipę dėmesio jokio dėmesio. Lygiai taip pat ir profesoriai ignoravę studentų išdaigas. "Nedaugelis mūsiškių, kurie tikrai buvo užinteresuoti išklausyti paskaitas, turėjome susigūžti pačiame prieškaly, kad išgirdus profesorius" -- pasakoja Liubo. "Dauguma kitų studentų, žinodami, kad reikalinga medžiaga jie ras knygoje, visai nesistengė klausyti."

Lektoriai tikrai labai retai dėvėję baltus marškinius ir kaklaraiščius. Lygiai tokia pat laisva apranga turėję ir studentai. Priešingai dieninėms paskaitoms, labai vertingi būvę vakariniai seminariai, tačiau tie prasidėję labai anksti ir pasibaigę jau po 90 minučių. Sovietai studentai neturį daug namų darbo, kuris praktiškai ir neįmanomas, gyvenant penkiems studentams viename

kambaryje.

Maskvos universitete nėra nei įstojamųjų mokesčių, nei mokslo lapinigių. Knygų studentai taip pat neperka, bet studijų metu pasisko-lina iš universiteto bibliotekos. Užsienio studentų skaičius siekia 3,000, iš jų 70 nuoš, komunistų. Maždaug trečdalis yra iraičiai, kurie, po režimo pasikeitimo jų krašte jau neberizikuoja į ten grįžti. Prancūzų valdžios paremtieji ir komunistų partijos atsiųstieji studentai randasi amžinoje "karo padėtyje", ir vieni kitus kolioja "robosperiais" ir "napoleonais".

Kaikurie užsienio studentai, ypač italai, atvažiuoja į Maskvą 4-5 metų studijoms ir gali parvažiuoti namo atostogų tikslais kartą į metus. Tų 10 mėnesių laikotarpį, kuriuos Liubo praleidęs Maskvoje, iš Sovietų Sąjungos iš-tremti du anglų studentai: vienas už "nedraugišką" propagandą ir spekuliaciją, kitas už tai, kad neva prikaltėjęs vieną sovietų moterį apie Sovietų Sąjungą. Bet Liubo tvirtina, kad šie apkaltinimai būvę sugalvoti.

Jam būvę leista dirbti garsiosios Lenino bibliotekos patalpoje Nr. 1, kuri neprieinama net kiekvienam profesoriui, bet tikrai universiteto skyrų vedėjams, sovietų akademijos nariams, ypatingai žymiesiems asmenims ir parinktiems užsienio studentams. Visos kitos patalpos perpildytos ir daugumoje jų vienu metu dirba 800-900 studentų.

"Lenino bibliotekoje gerai dirbti, tikrai pagal mūsų standartus ji labai lėta," pasakoja Liubo. Studentams neleistina ieškoti po lentynas ir vartyti knygy, bet kiekviena knyga turi būti užsakyta per nustatytus "kanalus". Norint gauti kokią knygą, reikia laukti mažiausiai dvi valandas, tačiau Majhanovičiui ir kitiems privilegijuotiems buvo leista knygas užsisakyti telefonu. Taip pat skubus fotokopijavimas ten visai svetimas dalykas. Kad padaryti fotokopiją arba mikrofilmą, reikalinga

NEEILINIS SAVAITGALIS CLEVELANDE

Padėkos Dienos savaitgalį, lapkričio 26-29 dd. Clevelande vyksta Amerikos ir Kanados Ateitininkų Sendraugų Sąjungos konferencija. Laukiama virš šimto atstovų iš kitų Amerikos miestų, neskaitant gausaus būrio Clevelando ateitininkų.

Šalia darbo posėdžių, skirtų ateitininkų reikalams apsvaistyti, konferencijos programa turi ir tokių punktų, kurie bus įdomūs ir vertingi platesnei Clevelando lietuvių visuomenei. Į tas dalis ASS centro valdyba ir Clevelande veikiantis rengimo komitetas maloniai kviečia visus Clevelando lietuvis.

Ypatingai verta dėmesio konferencijos dalis yra prof. J. Ereto paskaita "Dvidešimtmetis iševijoje — prasmė ir uždaviniai". Prof. Eretas lietuviams pristatymo nereikalingas. Dinamiškas, gilus mąstytojas, lietuviškam gyvenimui pačius kūrybingiausius savo gyvenimo metus atidavęs, prof. Eretas palies vieną jautriausių šiandienos temų. Paskaita bus lapkričio 27 d., 8 val. vak.

Nemažiau naujas Clevelando kultūriniam gyvenimui įvykis — literatūros vakaras, įvyks šeštadienį, lapkričio 28 d., 7:30 val. vak. Jame savo kūrybą skaitys A. Baronas, K. Bradūnas, J. Švabaitė ir J. Jankus. Po programos — vaišės ir šokiai.

kiai. Bilietus galima įsigyti Spaudos kioske ir prie įėjimo.

Sekmadienį, po iškilmingos sumos, kurią laikys ir pamokslą sakys svečiai kunigai, įvyks iškilmingas uždaramasis posėdis — akademija, kurios metu paskaitą skaitys ASS pirm. prof. Pikūnas, žinomas lietuvis mokslininkas ir visuomenės veikėjas.

Visa konferencija vyks šv. Jurgio lietuvių parapijos salėje.

Ateitininkai sendraugiai, jau nuo nepriklausomos Lietuvos laikų lietuviškajame gyvenime vaidino ir tebevaidina neeilinį vaidmenį įvairiose srityse. Tiek politikoje, tiek švietime, tiek literatūroje, tiek dabar laisvinimo darbe ar bendruomenėje — visur ateitininkų sendraugių pėdos yra giliai įmintos. Todėl ir šis savaitgalis Clevelande bus neeilinis netik vietos ateitininkams, bet ir visai gražiajai mūsų kolonijai. Visi lietuvisai todėl dar kartą maloniai kviečiami minėtuose parengimuose gausiai dalyvauti.

ajk

COLUMBUS

DAIL. ROMUALDO KUPREVIČIAUS KŪRINIŲ PARODA COLUMBUS BIBLIOTEKOJE

Dail. R. Kuprevičius, nežiūrint, kad dar ne taip seniai atsikėlė gyventi į šį kraštą iš Argentinos ir turėdamas išpareigojimą kasdieniam gyvenimui, sugebėjo atidaryti savo kūrybių parodą Columbus mieste, Ohio sostinėje. Paveikslai, kurių viso yra 32, sukurta aliejiniiais dažais ir akvarele. Paroda daro malonų įspūdį ir gausiai lankoma amerikiečių. Ji randasi miesto bibliotekos rūmuose, Grant St. Atidaryta nuo 9 v. ryto iki 9 v. vakaro, išskyrus sekmadienius. (aj)

šešių savaitų.

Susipažįstant arčiau su sovietų studentais, tie pasidarę vis atviresni ir jis turėjęs progos susipažinti su sovietų jaunuolių pažiūromis į Vakarų pasaulį ir priežastimis, kurios suteikę klaidingas pažiūras apie Kanadą, JAV ir jų pačių gyvenimo būdą ir lygį. Vis dėlto, dažnai atsiradavo naujų klausimų ir Liubo įsitikino, kad čia jis yra Vakarų visuomenės reprezentantas.

Eug. PŠ.

KADA SVARSTAI APIE SIUNTIMĄ DOVANŲ

Jūsų draugams į U. S. S. R., pasirink saugiausią kelią:

1. Nutark, ar nori siųsti siuntinį iš čia, ar užsakyti, kaip automobilį, motociklą, siuvamą mašiną, televizijos aparatą, arba užsakyti maisto siuntinį.
2. Naudokis patarnavimu patikimos firmos, turinčios geriausią reputaciją.
3. Įsitikink, kad toji firma samdo patyrusius tarnautojus Jūsų užsakymams tvarkyti.
4. Patikrink, ar toji firma yra oficialiai įgaliojta.
5. Ieškok firmos, kuri šios srities biznyje jau veikia daugiau kaip 30 metų. Ieškok ir rasi:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Pagrindinė įstaiga:

716 WALNUT STREET
PHILADELPHIA, PA. 19106
Telefonas: WA 5-3455

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ SIUNČIA

licenzijuota lietuvių įmonė, registruota
U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Marquette Gift Parcels Service
3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Tel. CA 5-1864

2439 West 69 St. ir 2608 West 69 St.
Chicago, Ill. 60629. Tel. WA 5-2737

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageidaujamų prekių PĀPIGINTOMIS KAINOMIS.

Akordeonai, siuvamos mašinos, skalbimo mašinos, automobiliai, pianinai, motociklai iš Europos ir Sov. Sąjungos sandėlių.

Vedėjai E. & V. Žukauskai

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes aprensime Jūs nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai,
MANHATTAN marškiniai,
LEE ir DISNEY skrybelės.
Krautuvėje Jūs laukiami kasdien,
o sekmadieniais
nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuošimčių!
Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

Dail. Romualdas Kuprevičius su žmona prie savo kūrybių.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Primenamę ramovėnams ir Clevelando lietuvių visuomenei, kad Lietuvos kariuomenės atkūrimo 46 metų sukakties minėjimas rengiamas šeštadienį, lapkričio 21 d., 7 val. vak. šv. Jurgio lietuvių parapijos salėje. Minėjimą pradėsime malda, himnais ir žuvusių pagerbimu. Pagrindinę kalbą pasakys gen. K. Tallat-Kelpša.

Bus puiki ir įdomi meninė programa. Dramos studijos vad. Vl. Brazulis paruosė montažo eskizą "Liūdime ir ilgimės". Jį išpildys šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokiniai. Choras ir akordionams vad. J. Kazėnas, tautiniams šokiams — J. Kavaliūnaitė ir M. Leknickas. Sol. N. Braziulienė, pianinu palydint G. Karsokienė, pasirodys su naujais kūriniais. Atskirai dar šoks M. ir R. Jokūbaitytės.

Programai pasiūlyta įsiskaityti.

Sekmadienį, lapkričio 22 d. 10:30 val. šv. Jurgio liet. parap. bažnyčioje šv. Mišios už žuvusius dėl Lietuvos laisvės.

Rengėjai — Clevelando ramovėnai maloniai kviečia ramovėnus su šeimomis ir plačiąją lietuvių visuomenę atsilankyti. Tik gausus mūsų visų atsilankymas į minėjimą parodys, kad nepamiršome kovotojų, kad sielojames greitesniu Lietuvos išlaisvinimu iš komunistinės vergijos.

Organizacijos kviečiamos dalyvauti minėjime ir pamaldose su vėliavomis.

Clevelando Ramovėnų Valdyba

• **Čiurlionio Ansamblio** 25 m. sukakties minėjimo komiteto pirmininku išrinktas F. Eidimtas, LB I Apyl. pirm. Sukakties proga Ansamblio monografijai išleisti sudaryta speciali komisija, kurios pirmininku išrinktas K. S. Karpus.

TEATRAS IŠ TOLMINKIEMIO CLEVELANDE

Teatras iš Tolminkiemio — taip pavadinio Baly Chomskis savo recenzijoje (Dirva, Nr. 123 — 2) Donelaičio "Metų" inscenizaciją, kuris su dideliu pasisekimu chagiečių buvo sutiktas spalio 17 ir 18 dienomis. Poetą K. Donelaitį — A. Dikinį, garsųjį Pričkų — Vyt. Juodką, Slimkių — St. Bernatavičių, linksmasias būres — Alė Keželenė (žavėjusi clevelandiečius savo vaidyba "Gatvės vaikai") ir kt. žymius aktorius matysime Donelaičių "Metų" septyniaklyje, gruodžio 12 d., šv. Jurgio parapijos salėje.

Šį istorinį, pirmą kartą išėjusį scenon, Donelaičio laikų gyvenimą Tolminkiemyje — turi pamatyti ne tik vyresnieji, bet ir akademini ir vyresnio amžiaus mokyklinis jaunimas. Kritikas Baly Chomskis sūlo, kad šis 1964 metų kultūrinis įnašas išveivijoje turi susilaukti visuomenės dėmesio jį premijuojant.

Baigiant Donelaičio metus, LB Clevelando I-mos Apyl. valdybai reikia skirti didelį kreditą už šį prasmingą kultūrinį įnašą Clevelando lietuvių kolonijai.

Romas Viesulas, vienas iš tų jaunesnės kartos grafikų, kurie pridoda tiek daug prestižo ir aukštumos JAV grafikai. Jo kūrinių paroda atidaroma šį sekmadienį lapkričio 22 d. Clevelande, Gallery International patalpose.

GUGGENHEIMO LAUREATŲ PARODA

Romas Viesulas ir Frans Wildenhain

Šį sekmadienį, lapkričio 22 d. Gallery International patalpose, 13218 Superior Ave., Clevelande, atidaroma paroda dviejų Guggenheimo laureatų: Romo Viesulo, grafikos darbų, ir Frans Wildenhain, skulptūros ir keramikos.

Romas Viesulas, kaip grafikas, yra plačiai žinomas ir vertinamas ne vien tik šiame krašte. Jo darbų galima rasti įvairiuose pasaulio muziejuose. Daugeliu atvejų yra laimėjęs apšiai dėmesio vertų premijų ir kitokių atžymėjimų. Kai užsieniuose Amerikai reikia rodytis su savo geriausia savąja grafika, reprezentacinėse parodose neapsieinama ir be mūsų šios Romo Viesulo darbų.

Romas Viesulas, vienas iš tų jaunesnės kartos grafikų, kurie duoda daug prestižo ir aukštumos Amerikos grafikai. Jis yra pirmasis Amerikos dailininkas gavęs Tamarind premiją 1960 m. Jis yra dvigubas Guggenheimo laureatas (1958 ir

1964 m.), o 1962 m. gavęs Tiffany premiją.

Su savo kūrinių Romas Viesulas yra dalyvavęs parodose Prancūzijoje, Jugoslavijoje, Vokietijoje, Anglijoje, Kanadoje, Pietų Amerikoje, Austrijoje, Graikijoje, Libane, Ispanijoje, Portugalijoje, Maroke, Pakistane ir įvairiuose JAV miestuose. Neseniai jo vieno darbų paroda vyko Japonijoje, JAV ambasados globojama.

Dabar Clevelande atidaroje parodoje jis yra išstatęs litografijos, oforto ir spalvotos litografijos kūrinius, jų tarpe ir litografijas lietuvių dainų temomis.

Toj pačioj parodoj išstatyti ir kito žymaus dailininko Frans Wildenhain skulptūros ir keramikos darbai.

Frans Wildenhain, vokiečių kilmės, Rochesterio Technologijos Instituto profesorius, yra Guggenheimo laureatas. Už savo skulptūras ir keramikos darbus jis yra laimėjęs eilę premijų ir jo darbai yra išstatyti įvairiuose muziejuose.

ATVIRAS LAIŠKAS

Stebint Lietuviškųjų organizacijų parengimus pasiruošimo eigai, tenka pastebėti keistus reiškinius, kurie nesuderinami su ligšiol įprasta tvarka tarporganizaciniame bendradarbiavime bei tautinio solidarumo papročiais.

Iki šiol tvarkingos organizacijos savo parengimus registruodavo Dirvos parengimų kalendoriuje ir to pilnai užtekdavo, kad pirmas užsiregistruotų tuo yra apsidraudęs, kad jo užimtą dieną kita organizacija, tautinio solidarumo vedina, nedarys savo parengimo.

LVS Ramovė, tęsdama Lietuvos Kariuomenės tradicijas, kas metai lapkričio 23-ją dieną, tai yra Lietuvos Kariuomenės atskirimo dieną, švenčia Lietuvos Kariuomenės šventę.

Kariuomenės šventę taip pat švenčia ir lietuviai skautai ir skautės savo vienetuose.

Gražu buvo pasižūrėti š.m. skautiškoje spaudoje ir patirti, kaip jie kruopščiai ruošiasi paminėti lapkričio 23-ją dieną, jie supranta tos dienos didįjį reikšmę ir giliają prasmę.

Garbė skautijos vadams, skautams ir skautėms. Būtų labai gražu ir pageidautina, kad ir kitos jaunimo organizacijos įvestų šią laisvės kovų tradiciją į vienetus, korporacijas ir vieną kartą į metus prisimintų sau, pasakytų kitiems apie Lietuvos atskirimą ir laisvės kovas.

Mes, lietuviai kariai Clevelande šiais metais pradėsime švęsti Lietuvos Kariuomenės šventę lapkričio 21 d. 7 val. vakare šv. Jurgio parapijos salėje ir baigsime lapkričio 22 d. švento Jurgio parapijos bažnyčioje iškilmingomis pamaldomis.

Yra dienų, kurios kelia žmogų kovai, ryžtui gyvenimui, tokia diena yra lapkričio 23-ji, kuriatsirado Basanavičiaus Aušros šviesoje, Kudirkos Varpo skambesyje, ūkininko sodyboje. Tą dieną mes prisimename narsų lietuvių karį, šaulį partizaną --

riedose muziejuose.

Skulptorius Frans Wildenhain asmeniškai dalyvauja parodos atidaryme šį sekmadienį nuo 2 iki 7 val. vak.

Paroda bus atidaryta iki gruodžio 19 d. antradieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 6 iki 9 val. vak., šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 2 iki 7 val. vak.

• Dail. V. K. Jonyno dailės paroda Gallery International patalpose, 13218 Superior Ave., Clevelande, atidaroma šį šeštadienį, lapkričio 21 d.

KVIECIAME PIETUMS!

Clevelando lietuviai kviečiami atsilankyti į šį sekmadienį, lapkričio mėn. 22 dieną, Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklai paremti rengiamus pietus. Ta pačia proga galėsite laimėti didelį kalakutą Padėkos dienai. Laimingo bilieto traukimas — 1:45, laimėtojas privalo būti salėje. Pietūs vyks nuo 11:30 iki 3:45 p. p., šv. Jurgio parapijos salėje.

Tėvų Komitetas

PAKARTOJAMA LIETUVOS PRAEITIES PARODA

Lapkričio 8 d. įdomi spaudos ir numizmatikos paroda buvo atidaryta tik keletą valandų. Daugelis neturėjo progos pamatyti bei skirti daugiau laiko jai apžiūrėti.

Daugeliui clevelandiečių pageidaujant, paroda pakartojama ir bus atidaryta lapkričio 26 ir 28 dieną Lietuvių klubo salėje.

LB I-os Apyl. Valdyba

• Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos premijuota B. Kvickio knyga "Mūsų Lietuva" galima įsigyti pas F. Eidimtą. Taip pat ją galės pamatyti ir įsigyti parodos metu Lietuvių salėje, lapkričio 26 ir 28 d.

kovojušį, žuvusį, sužeistą ir kovojantį...

Tą dieną mes surandame save, kas mes esame, kuo norime būti, ko mes stekiame, kas mūsų prieštai, kas draugai.

Ta diena mus visus suveda į glaudesnę ryšį ir pasako, kad tu esi komunistų pavergtosios tautos sūnus ir dukra, kad esi laisvės kovotojas, kad tu esi tiek tėvynėje tiek laisvajame pasaulyje karo stovyje su tėvynės Lietuvos pavergėju komunistu.

Šiandien Lietuvos Kariuomenės šventė savaime įgauna platesnę apimtį, didesnę reikšmę, gilesnę prasmę.

Šiandien ji yra visos kovojančios tautos šventė, ryžto diena bei vieningos tautos laisvės troškimo demonstracija.

Deja, su dideliu nusistebejimu ir apgailstavimu tenka konstatuoti, kad Korpl. Plienas -- lietuvių inžinieriai, prasilenkdami su tautinio solidarumo principu, lapkričio 21 dieną paskelbė savo inžinierių Balty.

Ponai inžinieriai, po dvidešimties metų "tremties" pradėjote ignoruoti tautinę tradiciją, glaudžiai surišą su nepriklausomybės atstatymu, laisvės kovomis ir dabartine vedama laisvės kova. Man neteko girdėti, kad korporacija kada nors būtų tai praktikavusi gyvenime, bet netikdu, kad visi korporacijos nariai būtų šiam veiksmui pritarę.

Tiesa, prieš keletą metų vienos politinės pakraipos atstovas spaudoje išdrįso pasiūlyti, kad lapkričio 23 d. minėjimai būtų panaikinti ar ignoruoti... Deja lietuviškoji visuomenė likosi ir liksis prie šios taip svarbios istorinės dienos tradicijos. Tikiu, kad LVS Ramovė ir kitiems metais tuo pačiu laiku artimiausiame šeštadienyje prieš 23 d. ruoš lapkričio 23 d. minėjimą ir reikia tikėtis, kad trūkumų nesusilaikysime.

Prieš porą savaitių teko pastebėti parengimų kalendoriuje užsiregistruvusį Amerikos Lietuvių Piliečių Klubą, taip pat lapkričio 21 d. su savo Padėkos dienos išvakarių pobūviu.

Vyresniosios kartos klubo nariai gerai prisimena, kaip jiems tame pačiame klube teko kovoti su raudonaisiais ir laimėti. Prašau ir Jūsų būti mums tolerantiškais vedant kovą su tais pačiais raudonaisiais -- komunistais, mūsų visų tėvynės pavergėjais.

Tiek inžinieriai, tiek klubo nariai, pagal Jūsų skelbimus, siekia turėti kuo daugiausia svečių ir pasisekimo.

Tokio pobūdžio baliai, kaip Jūsų, gali būti kiekvieną dieną, kada ateina noras pabaliavoti.

Mes ramovėnai, neturim tų privilegijų, bet mūsų šventės pobūdis ir tikslas kitoks. Mes negalime leisti į brangias sales ar viską turėti savo. Jūsų mums daroma skriauda nesuprantama ir nepateisinama.

Neatsižvelgiant į visą tai, Korpl. Plieną, lietuvių inžinierių, klubo narius nuoširdžiai kviečiu dalyvauti Lietuvos Kariuomenės šventėje, minėjime ir pamaldose.

Jūsų Kazys Budrys
Clevelando Skyriaus narys

REIKALINGAS BRAIŽYTOJAS,

mažiausiai su 3 metų praktika, įsijungimui į cryogenic engineering skyrių.

PRITYRĘS PROJEKTUOTOJAS — BRAIŽYTOJAS produkcijoj, šiluminės apykaitos gamyboj. Pastovus darbas. Privalo mokėti angliškai.

Skambinti telefonu:

UT 1-6878

Mr. Ralph Greenberg
(129-131)

EAST 67 PRIE ST. CLAIR

Išnuomojamas butas 2 1/2 kamb. su baldais, vonia ir atskiras įėjimas.
RE 1-5513.

PARDUODAMI NAMAI

Trijų šeimų 5-5-3. Gazo pečiai, garažas. Nuomos — \$100, \$65. Netoli Naujos parapijos.

Dviejų aukštų vienos šeimos 2 mieg. kam., garažas. Netoli E. 185 gt. Kaina tik \$13,800. Stiprus namas. Vienuje reikalingas švarinimo.

Naujas mūrinis, 4 mieg. kamb., 1 1/2 vonios, (2 mieg. kamb. pirmame aukšte), į pietus nuo Euclid Ave. Graži apylinkė, kur gyvena daug lietuvių.

Vienos šeimos mūrinis, 3 miegami tarp East 185 ir Lake Shore Blvd., garažas, geras rūsys. Švarus, geras namas.

Turime daug namų, didelius pasirinkimas, — čia tik pavyzdžiai.

Kreipkitės pas Antaną Gailiūšį tel. 481-2164.

EAST SHORE REALTY

780 E. 185 gt. Tel. 481-6900

Išnuomojamas butas

1 mieg., 1 kamb. ir pilnai įrengta virtuvė. Garažas. Ta proga reikalingas namų prižiūrėtojas, galįs tuo būtu pasinaudoti.

17848 Lake Shore Blvd. Telef. KE 1-9708 arba AN 1-0182 po 6 val. vak.

MEDICINIŠKAS MASAŽAS

Ohio valstijos leidimas. DUSAN STOJKOV
Tel. 432-2039
(Tik kviečiant į namus).

• Brangstant mokesčiui už mokslą, užtikrinkit bent dalį mokslapinių nuo pat mažens. Teiraukitės pas V. Giedraitį 944-6835 ar Z. Obelenį 531-2211.

PAGLIO'S RESTAURANT and LOUNGE

239 Richmond Rd. at Chardon Rd.
Richmond Heights, Ohio 44132
AN 1-2040

AMERIKIETISKI IR ITALISKI VALGAI.

Atdaras septynias dienas į savaitę.

Lietuvaitė savininkė — galite kalbėti lietuviškai.
Lietuviai mielai laukiami svečiai.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

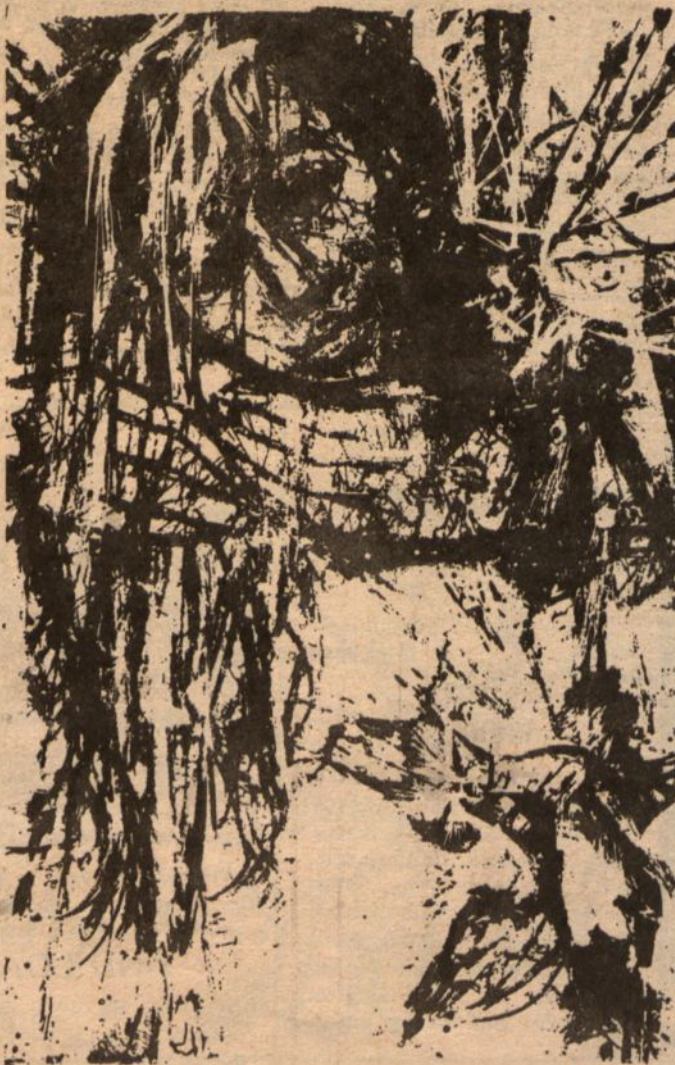
Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

Romo Viesulo litografija iš serijos "Dainos" -- Šile gegė kukavo...

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Vilties draugijos posėdžiai įvyks Padėkos Dienos savaitgalyje, lapkričio 28 ir 29 dienomis Clevelande. Į posėdžius atvyksta valdybos vicepirmininkai — K. Pocius iš E. Chicagos ir V. Rastenis iš New Yorko. Taip pat tikimasi, kad į posėdžius atvyks ALT S-gos Centro Valdybos atstovai, pirm. V. Abraitis ir vicepirm. A. Senikas.

Neatsižvelgiant į nuolatinių ir pastovų darbą, kuriam Vilties draugijos valdybos nariai yra įsipareigoję, rūpinantis Dirvos leidimu ir kt. leidyklos reikalais, atsiranda eilė principinių reikalų, kurie dažniausiai yra sprendžiami glaudžiam ryšyje su ALT S-gos centro valdyba ar jos atstovais.

• Vytautas Didžiulis, iš Kolumbijos, Lietuvos Nepriklausomybės Fondui aukojo 50 dol. Malonu pažymėti, kad jis nuolat ir nuširdžiai remia lietuvių tautinius reikalus.

• F. Maslauskas ir V. Mitinaitis sutuoktuvės įvyks lapkričio 21 d., St. Mary's Church, Obernburg, N. Y.

Australijoje mirė Stepas Kovalskis

Lapkričio 5 d. Prince Alfred ligoninėje Sydney ilgai ir sunkiai sirgęs mirė Stepas Kovalskis, buvęs Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos pirmininkas ir vienas iš Krašto Kultūros Tarybos steigėjų. Velionis mirė sulaukęs vos 59 metų amžiaus.

Drauge su a.a. Stepo Kovalskio mirtimi Australijos Lietuvių Bendruomenė neteko vienos iš aktyviausių ir kūrybiškiausių menybių. Jo pasitraukimas paliko gilią spragą mūsų visuomeniniame ir kultūriniame gyvenime.

Australijoje velionis Stepas Kovalskis reiškėsi kaip aktyvus visuomenininkas ir kultūrininkas. 1956-58 metų kadencijoje jis įeina į ALB Krašto Valdybą, kuriai jis ir vadovavo. Būdamas pirmūninko pareigose labiausiai rūpinosi išjudinti ir koordinuoti Australijos lietuvių kultūrinį gyvenimą ir jo rūpesčiu buvo padėti pamatai Krašto Kultūros Tarybai.

IESKOM ADRESATŲ!

Išsiuntinėjus A. Smetonos monografiją, kai kurie siuntiniai grįžo neįteikti, nes prenumeratoriai pakei-

Vyresniųjų skaučių Mirgos būrelio dešimties metų sukakties proga vaikučiai atėjo pasveikinti savo mamytės. Pirmoje eilėje iš kairės: Vida Kliknaitė, Indrė Ramanauskaitė, Inga Janonytė, Jonytė Kliknaitė, Asta Ramanauskaitė, stovi: Donatas Ramanauskas, Vidas Čemarkas, Arvydas Vaitkevičius, Aleksandras Jankūnas, Vytautas Vaitkevičius, ir Raimundas Kunstmanas.

MIRGOS SKAUČIŲ BORELIUI 10 METŲ

tė adresus. Dabartinius savo adresus pranešti prašomi šie prenumeratoriai (skliausteliuose nurodomi užsisakytojų gyventieji miestai):

A. Antanaitis (Maspeth 78, N. Y.), J. S. Galinaitis (Baltimore 23, Md.), J. Gedmintas (Dorchester, Mass.), Juzė Jakubauskienė (Chicago 14, Ill.), Teodoras Janukaitis (Chicago, Ill.), Jonas Kalvaitis (So. Boston 27, Mass.), Pr. Lembergas (So. Boston, Mass.).

Pranešant naujus adresus prašom pridėti 2 pašto ženklus po 25 c., nes tiek susidaro papildomų išlaidų, išperkant gražinimus ir siunčiant juos antrą kartą.

Adresų pakeitimai siųsti A. Smetonos monografijos ekspedicijai: Mr. K. Pocius, 3908 Fir St., East Chicago, Ind. 46313.

• J. ir D. Svetikiai lapkričio 16 d. išvyko dviem savaitėm atostogų į Floridą. Danutė Svetikienė-Sirusaitė yra J. ir E. Sirusų duktė, prieš keletą metų atvykusi iš Lietuvos ir neseniai ištekėjusi už J. Svetiko.

DETROIT

LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

Lapkričio 23-sios — Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas įvyks lapkričio 29 d.

10:30 val. šv. Antano parapijos bažnyčioje šv. Mišios.

12:30 val., Lietuvių Namuose, 13909 Tillman, žuvusiųjų už Lietuvos laisvę iškilmingas pagerbimas. Po to — prof. dr. Z. Rekašiaus paskaita: "Karas atominiam amžiui". Po paskaitos — meninė dalis, kurią išpildys mūsų atžalynas: ateitininkai, skautai bei

skautės — moksleiviai.

Detroito kūr. - savanorių ir ramovėnų valdybos prašo visą Detroito lietuvių ir jo apylinkių visuomenę šiai minėjime dalyvauti.

Lietuviškos organizacijos dalyvauja su savo vėliavomis.

Į salę įėjimas neapmokamas.

Rengėjai

NEOLITHUANŲ POBŪVIS

Studentų suvažiavimo proga, kuris įvyks Padėkos Dienos savaitgalyje, Korp! Neo-Lithuania Detroito rengia atvykstantiems kolegoms ir pažįstamiems bei jų draugams linksmą pobūvį, kuris įvyks lapkričio 26 d., 8 val. vak. Park Shelton viešbučio Ball Room patalpose.

Šokiams gros Korp! Neo-Lithuania orkestras.

INTERTRADE EXPRESS CORP. MAISTO SIUNTINIAI BE MUITO Į LIETUVĄ Sveikinimai \$34.60

11 sv. kviet. miltų, 6½ sv. ryžių, 4½ sv. rūkyto bekono, 4½ sv. rūkyto kumpio, 2½ sv. kavos, 1 sv. kakaos, 1 sv. šokolado, ¼ sv. arbatos.

Didžiausias pasirinkimas aukščiausios rūšies maisto produktų. Turime visą eilę standartinių maisto siuntinių jūsų pageidavimui, Lygiai taip pat turime šimtais kitų dovanų jūsų artimiausiems Lietuvoj. Prašykite mūsų katalogo.

Pinigai į Lietuvą

PILNA GARANTIJA.
PILNA SUMA.
NUEINA PER 2 SAV.
Ratos: 9 rubliai — \$10.
Mokestis: iki \$30.00 — \$2.75, virš \$30.00 — 10%.

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street
Suite 202,
New York, N.Y. 10010
Telephone: YU 2-1530

Garantuojame jūsų patenkinimą. Apdrausta jūsų siuntos saugumui.

o už vis labiausiai skautišką mamytę.

V. A. Račkauskas

ILONA ČEKAUSKAITĖ, iš Detroito, nugalėjo daug konkurenčių ir buvo vienbalsiai išrinkta gaisrininkų baltos ugnies karalaite, "Miss Flame 1964 -- Firefighter Queen".

Šią vasarą ji turėjo progą pasirodyti televizijoje, radijoje ir laikraščiuose.

Ilona priklauso Korp! Neo-Lithuania ir Detroito tautinių šokių grupei Šilainė, Ilona lanko Wayne State Universitetą, kur ji priklauso Wayne Association of Student Nurses ir yra savo universiteto laikraščio Daily Collegian bendradarbė. L. Konietzko nuotrauka

Buenos Aires lietuviai, aplankydami Lietuvos atstovą Urugvajuje A. Grišoną, įteikė jam dovanėlę. Nuotraukoje iš kairės: L. Grišonienė, A. Grišonas, Argentinos Lietuvių Centro vicepirm. Balčindas, Argentinos Lietuvių šokių ir dainos ansamblio vedėja Valatkaitė, šokių ansamblio vedėjas Lemberys, meno veiklos vadovė O. Ožinskienė.

Veronika ir Vincas Čaplinkai spalio 25 d. Baltimorėje atšventė 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Nuotraukoje sukaktuvininkai su sūnumi Alfonsu, dukra Kazimieriete seserimi Richard ir dukra Onute Lekevičiene. Baltimorės Radijo Valandėlės nuotrauka

PELNYKITE DIVIDENDUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

TAIP... PAS MUS JŪS TURITE PASIRINKIMĄ ĮVARIŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ ATITINKANČIŲ JŪSŲ REIKALAVIMAMS...

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

DIVIDENDAI IŠSIUNCIAMI PASTU KETVIRČIAIS
INVESTMENT SĄSKAITOMS

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330